ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4517 — 1900 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 26/8 ՇՈՒՆՇԱՒԱՐ 1901 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 17 ՐԱՄԱԶԱՆ 1318 — ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4517

درعليه‌ده غلطه (آره‌ولك) غزه‌ته‌سی اداره‌خانه‌سی

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որեւէ զրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	գրշ.
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	ֆրք.
» » » վեցամսեայ	20	15

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի.
դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Ձեռագիրներ չդարձուիր. ծանուցմունքներու կը վերաբերի.

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐ

Արեւելքի 4514 թիւով Տ. Ա. Թիֆլիսի Հրատարակչական Բիւրուեղեան լուծուելուն վրայ արդասաւոր յաւելուածն առթիւ, մեր մէջ ալ ատոր պէս ձեռնարկ մը ընելու գաղափարը Դրամատարաքիչներու ուշադրութեան կը յանձնէ։

Կը յիշեմ թէ այդ խնդիրը մէկ երկու տարի առաջ անգամ մըն ալ հրապարակ ելաւ, դարձեալ Արեւելքի և Բիւրակի մէջտեղ։ Բայց գաղափարը ա՛յնքան գեղեցիկ է ու գործադրութիւնը ա՛յնքան դիւրին ու կարելի, որ Տ. Ա.ի այս կրկնումը թերեւս առիթ ըլլայ քիչ մը աւելի մտածելու նպատակին, մոռցուած հետզհետէ պատրաստելով։

Բայց նախ մեզ դրելի թող չսեպուին մեր Հրատարակիչները որ լոկ չահաբեր հրատարակութիւններ, գլխաւորապէս դասագիրքեր լոյս բերելու կը հետամտին։ Ո՞ր հարուստդ, ո՞ր վաճառականդ, ո՞ր ձեռնարկուդ պիտի ուզէր հաւանական չահ մը արտադրելիք գործը ձգել՝ և սպառումն ու հետեւեալը չահն ալ կասկածելի ուրիշ գործերու ձեռնարկել։ Այս տեսակէտով մեր հրատարակիչներն ալ, իրենց բանը գործը գիտցող մարդիկ, բնական է որ հետամտին՝ պզտիկ մզտիկ, քիչ թէ շատ նպատակայարմար, հապճեպով կամ դանդաղ պատրաստուած, աւելի կամ նուազ անինամ յօրինուած դասատետրեր կամ գիրքեր փնտռել ու հրատարակել։

Պատճառը յայտնի է. մեր ժողովուրդին ստուար մասը շատ չի կարդար, վասն զի կարդալու գիրքեր, իր ճաշակին յարմար հրատարակութիւններ չկան։ և ճաշակի յարմար գիրքեր չեն հրատարակուիր, վասն զի կարդացողը՝ հետեւեալը և սպառումը քիչ է։ Այսպէսով, պատճառ և արդիւնք իրար կը չէզոքացնեն կրնանք ըսել։

Այս ժխտական ու ամուլ վիճակին մէջ, իրաւ որ միակ յանցաւորը — եթէ պէտք կայ յանցաւոր մը մատնանիշ ընել — մեր Հրատարակիչները չեն — եթէ երբեք հրատարակիչ (éditeur) ունենք՝ բառին եւրոպական ու ճիշդ ըմբռնումով — ինչպէս կ'ըսէ յարգելի յօդուածագիրը։

Մա՛ալ ըսենք որ մեր մէջ հրատարակիչ անունը կրողները ո՛չ անհատաբար և ո՛չ հաւաքաբար չպիտի ուզեն, չպիտի կրնան Թիֆլիսի Հրատարակչականին պէս սա կամ նա գիրքը տպել իրենց ծախքով, վասն զի մերինները պարզ եսասիրներ են, լոկ գործի՝ չահու համար հրատարակութիւններ ընելու կոչումով, և անկէ դուրս ոչինչ։ Մինչդեռ Թիֆլիզի Հրատարակչականը, որչափ գիտենք, բաժանորդական մարմին մըն էր, որուն կ'անդամակցէին դրամատէրներ ալ, այդ գործէն ապրելու հարկին մէջ չեղողներ ալ, որոնց համար տարին տասը քսան ոսկի — գոնէ սկզբնաւորութեանը մէջ — իրենց գրպանէն զոհելը կորուստ մը չէր, և որոնք այդքան մը զոհողութեան յանձնառու կ'ըլլային, հանրութեան օգտակար գիրքեր երեւան բերելու հաճոյքին ու գովելի փառասիրութեան համար։

Եթէ այս տեսակ հանրօգուտ ձեռնարկներ ընելը աղէկ բան է, ինչո՞ւ այդ աղէկ բանը միայն սա կամ նա անհատէն, սա կամ նա դասակարգէն, Գրավաճառէն, Հեղինակէն, Հրատարակչէն սպասենք։

Եթէ չահաւոր է խորհուրդն ու ձեռնարկը, թո՛ղ մէկ քանի ունեւոր Հայեր 5ական, 10 ոսկի դնեն այդ նպատակին համար։ Թո՛ղ 5ով, 10ով, բաժնի վրայ չահակցական մարմին մը ձեւացնեն։ Շատ չէ, միայն 100 ոսկի գրամագլուխ մը թող հաստատեն որոշ պայմաններով ու կանոնագրով։ Եւ երբոր այդ յիշուած դասակարգէն եղողներ այդ չնչին գումարները աչքէ հանեն ոնգամ մը, գործը արդէն ճամբայ ելած կ'ըլլայ ու ան ատենը Մխիթարեան ալ, Սմբատեան ալ, Գարեգինեան ալ, Վահրամեան ալ, Պողոսեան ալ ու դեռ շատ դիտեր ո՛վ ալ ըլլայ՝ Հրատարակիչ. Հեղինակ, Գրավաճառ՝ ամէնքն ալ, այո՛, կու գան կը մասնակցին, վասն զի այս վերջինները չատ ազէկ գիտեն որ միասս կամ կորուստ չպիտի առաջ գայ, ընդհակառակը՝ 2-3 տարուան մէջ քանի մը կոտոր հրատարակութիւններ պիտի լոյս տեսնեն ու գործին յաջողութիւնն ու նիւթական չահը այնքան ապահով պիտի ըլլայ, որքան հրատարակուած գործերը ժողովուրդին ճաշակին ու պէտքերուն համապատասխանեն։

Բայց նախաձեռնութիւն մը պէտք է, և եթէ դուն ու ես ըլլանք նախաձեռնարկ, գործը՝ իրաւ լոկ անհատական ձեռնարկ՝ չպիտի ընծայէ այն հրապոյրն ու ազդեցութիւնը որոնք յաջողութեան երաշխիքը պիտի ըլլան, եթէ հաւաքական գործակցութեամբ կազմակերպուին դրամական մասը վստահելի ձեռքերու յանձնուելով։

Ամէն բանէ առաջ կարեւոր ըլլալով ծրագիր մը այդ նպատակին համար, թերեւս անօգուտ չըլլայ հոս ծչգել քանի մը հիմնական կէտերն ու պայմանները, զոր իրաւ նախագիծեր ու թելադրութիւններ կը ներկայացընենք ձեռնհասներու նկատմամբ.

1. Նպատակ.—Հայերէն լեզուով օգտակար գրքեր հրատարակել։

2. Դրամագլուխ.—5 կամ 10 ոսկի բաժնեգին որոշել՝ միանուագ վճարելի անխտիր ամէն անձէ որ ուզէ շահակից ըլլալ։

3. Ամէն բաժնորդ անդամ է նաեւ Մարմնին և ձայն ունի անոր մէջ։

4. Պէտք է ըլլայ գործադիր մարմին մը որ երկու տարի պաշտօն վարէ՝ հսկելու համար հրատարակչական գործերուն։ Գործադիր մարմնին անդամները թոշակաւոր չեն, բայց երբ բուն Մարմնին նիւթական վիճակը ներէ, պիտի ընտրէ թոշակաւոր պաշտօնեաներ։

5. Բաժնեգիները պիտի յանձնուին պանքայի մը և գրքերու հրատարակման գործածուելու համար մաս առ մաս դրամ պիտի կրնայ առնուիլ համահաճ հաւանութեամբ։

6. Հեղինակներու կոչում պիտի ըլլայ ներկայացնել իրենց երկերը, զորս կը քննեն գործադիր Մարմնին անդամները։

7. Ընկերութեան հրատարակած գործերը կը վաճառուին Գործադիր Մարմնին հսկողութեան տակ։

8. Գործ. Մարմինը կ'ունենայ Ատենապետ, Ատենադպիր, Գանձապետ, Գրապետ, Սրբագրիչ, Մատակարար, Հաշուակալ և տուրիշ մասնաւոր գործերը վարող անդամներ, որոնք անհատաբար և հաւաքաբար պատասխանատու են իրենց ստանձնած պաշտօնին համար։

9. Ընկերութեան դրամը օգտակար գրքեր տպելէ ուրիշ ոչ և է նպատակի չպիտի գործածուի։

10. Ինչութեան ներկայացուած գիրքերու հրատարակութիւնը Գործ. Մարմնին անդամներու մեծամասնութեամբ կ'որոշուի. նոյնպէս ալ հեղինակին վճարուելիք վարձքը։

11. Դրամագլուխի քանակութիւնը և անդամներու թիւը սահմանափակ չպիտի ըլլայ։

12. Անդամակցութենէ հրաժարող մը ետ չի կրնար առնել 5 կամ 10 լիրա բաժինը զոր վճարած է։

Ահա քանի մը գլխաւոր գիծեր։

Լոգարութիւնը քանի որ պատասխանէ իր աշխատութիւնը ընծայելու, թող փաբեան ձեռնհաս և փորձառու մարդիկ թէր ու գէմ կարծիքներ յայտնել հրապարակաւ։

Զմոռնանք ըսել թէ այս հրատարակչականը պիտի ըլլայ Իզմիրեանց Յանձնաժողովի նման՝ բայց աւելի բազմանդամ մարմին մը՝ զուտ առեւտրական, չահկցական՝ որ «ընդ գրաւանաւ» չթողով պիտի հրատարակէ գրչի ամէն արտադրութիւն որ օգտակար դատուի։

Ու առ այժմ, պատասխանելով Արեւելքի յարգելի յօդուածագրին վերջին երկու հարցման, կը մտածենք թէ հրատարակչական ձեռնարկներու համար յուռետես ըլլալու պատճառ չունինք։

Ս. Դ.

ՔՂԻ

Բնական նկարագիր.—Հին հաղսն ու նորը.—Բուսակաճուրիւնը.— Ժողովրդական հաւատի նմոյշներ.—Օդն ու ջուրը.—Եկեղեցիները.—Շուկան ու տուները։

Ս.

Կարնոյ հարաւային կողմը և նոյն կուսակութեան ենթակայ, կարեւոր գաւառակ մը է Քղի (ըստ ոմանց՝ Կեղի, ըստ Թուրքաց՝ Քիղի)։ Դատական և յարակից պաշտօնատուններէ զատ, քառորդ դարէ ի վեր հաստատուած են Թղթատարական և հեռագրական սենեակները, Ռէժիի և փուլիսհանէն։ Վերջին տարիներս, Քղիի բնական դիրքին յարմարաւորութիւնը և միջավայրին զարգացման տրամադիր ըլլալը Կարնոյ կուսակալական վարչութենէն նկատի առնուելով՝ որոշուեցաւ միջոցներ ձեռք առնել միւթէսարիֆութեան բարձրացնելու համար դայն։

Քղի լեռնային գաւառակ մըն է. անթիւ սարեր, ձորեր, դերբուկներ՝ հազիւ տեղ տեղ մէյմէկ կոտոր դաշտ կը հիւրընկալեն իրենց գոգը. բայց հո՛ն ալ, հոս ալ, դաշտակներու երեսէն մինչեւ բարձրարձգ լեռներու գագաթը, բլուրներու կռնակէն մինչեւ անդնդախոր ձորերու կլափը՝ աշքառու առուգութեամբ վայրի բուսականութիւն մը ակնապարար տեսարան մը կ'ընծայէ, երբ այն կողմերու յատուկ երկարատեւ ձմեռէն ետքը, ձիւները հալիլ սկսին։

Գիւղերէն զատ, այս լեռներու մէջ ցրուած են ջուխտ ու փոքր տուներ, գում անունով ճանչցուած. կան կարգ մըն ալ, որոնց մէջ միայն մէյմէկ տնուոր առանձնացեր են, որը թուսբի մը կուշը, որը լերան մէկ ծոցը. քանի մը թիզ դուրան հող ձեռք ձգելով՝ ակի մը սրկտիքը արտեր մը ձեւացուցեր են, մէկ քովն ալ՝ բարտիի, ուռիի կամ պաղատու ծառերու մոլեկեր շուռլելով. և այս լեռնականները, իրենց ձեռքին տակ այծի, կովի ու մաքիի հօտեր, հովուութեամբ, երկրագործութեամբ և նմանօրինակ գործերով կը զբաղին։ Իրենց առօրեայ սնունդը վայրի բանջարեղէններ և զանազան ձեւերով պատրաստուած կաթնեղէններ են. սեր, մածուն, պանիր, թորաղ, բազկրթան, տոմատ, ևայլն։ Տոմատը մանաւանդ, որ աքանչելի համեղութիւն մը ունի, և մինակ Քղիի մէջ է որ կը պատրաստուի, մածունի, կարագի, թորաղի, պինթանի, սերի և բազկրթանի բաղադրութիւն մըն է։ Հիւղերու այս երջանիկ զաւակները, իրենց տարեկան պարենաւորումը կ'ընեն նոյնպէս այս նիւթերով և իրենց արտերէն եղած ցորենով, որմէ պատրաստելէ յետոյ բնաղունն ու ձաւարի, պլլուրի, դդմամի պէս պիտոյքներ, իբրեւ անուշեղէն կը պատրաստեն ածիկ, որ մասնաւոր համ մը և քաղցրութիւն մը ունի և որ քիչ տեղեր ծանօթ է։ Ցորենը կը թրջեն և ետքը պարկով գոյն թաց տեղ մը կը դնեն որ ծլի, ցորենը ծլելով՝ առատ շաքարանիւթով կը լեցուի. ետքը կ'ադան գոյն ու թանձր մալէզի ձեւով կ'եփեն. համը խիստ անոյծելի է և բոլորովին տարբեր ուրիշ անուշեղէններէ։ Ասիկա գեղջուկին մեծ պանդ անուշեղէն ու գլխաւոր ուտեստն է։ Բոլոր ասոնցմէ զատ, այս լեռնցիներուն որամատրութեան տակ են բռնիճի, ալմի, կազնի, մասուրի, քաջկի և վայրի տանձի ու ընկուզի անթիւ ծառերուն տարեկան քաղը, և գազպենը, որ տարուէ տարի կ'իջնէ մօրներուն ու ծառերուն վրայ։ Այդ դարարուա լեռներուն գիրկը, ուր տեղ տեղ կատար ցցոր ադաառներն իսկ սիրուն այլազանութիւն մը կազմելու համար ստեղծուած կը թուին, հիւղականը՝ մինակ այս վայելքներով չէ որ կ'ապրի։ Զինը ոսք վերցնելուն պէս, ոսր ու ձոր տեսակ տեսակ բանջարեղէններով կը լեցուին. որոնցմէ են՝ ղրին, ծաղուկ, նըվիճե, խարտիլ գալ, բանճուկ, թարթ, տակ, զաթրէն, զամբուր, մոգոր, բուղիկ, ելիճնայ, կանկառ, սպանանա, ճնճղկայ պաչար կամ կարապետիկ, կաքաւս տոտիկ, գզմաթ, որոնք իրաւ աղցան ու տակոց կը գործածուին թէ՝ այս չէ՝ ներուն և թէ բոլոր գիւղերուն մէջ։ Ասոնցմէ դուրս, կան համեմբոյսերը.— Դաղձ, անանուխ, թթոկիզ և այլն։ Ցեղոյ բոլոր այն բոյսերը որոնցմով գեղ ու գեղջուկը կը պատրաստէ գեղջուկը, զանազան հիւանդութիւններու առեն, ինչպէս, բաղրջուկը, զոր փորի ցաւերու, խստոտիի առեն կը խաշեն և կը կապեն ցաւած տեղը, նպաթուիը, լայն տերեւներով բոյս մը, որ ուռեցքներու վրայ կը կապուի՝ ջուրն ու թարախը ծծել տալու համար, կուռիքը, որմէ չինուած ձիւթը՝ թէ՝ իրաւ ծամոց և թէ հղաթուիին նման՝ իրաւ ծնիչ կը գործածուի. կաղբենան, խիստ լեղի ու ճերմկատիկ հիւթ արտադրող բոյս մը, որուն աչքացաւ բուժելու զօրաւոր յատկութիւնը ծանօթ է այս կողմերը։ Աչքացաւի իրաւ դեղարոյս կը գործածուի նաեւ Զեմուկը։ Մայրամ խոս, փորի ցաւերու խիստ զօրաւոր բուժիչ մըն է։ Վայրի ծաղկներու մէջ նշանակելի են՝ բամպոս (=Զծաղիկ), Շեսու ծաղիկ, որ թէյի պէս եփած՝ խմուելով հաղ ու հարբուխը կ'անցընէ, հետը քիչ շաքար կը խառնեն, որովհետեւ շաքարը գլուխը կը համարուի։ Թափսի-քապսա.—Բաժակաձեւ, լայնկեպ ծաղիկ մը, որ Շեսու-ծաղիկին յատկութիւնը ունի, բայց աւելի յարգի է։ Լեռոց-հարսնուկ, մանուշակի նման, բայց անկէ աւելի մուգ-կարմրագոյն սիրուն ծաղիկ մը։ ապրիլեղ, բամպոսին մէկ խոշոր տեսակը։ կսկառզ, (=կակաշ), որուն թերթերէն սեւ մելան կը շինուի։ Ապրիմ-չապրիմ, ծանօթ ծաղիկ մը, որ զարդէ աւելի բաղդագուշակի դերը կը կատարէ միամտուկ գեղջուկներուն, մանաւանդ պճըլիկ տղոց համար, որոնք անոր թերթերը կարդալ կը փետտեն, «ապրիմ-չապրիմ» բանաձեւուած հարցումը կրկնելով։

Այն տեղերը՝ ուր բուսականութիւնը կը ցանցառի և քիչ քիչ կ'անհետի, լերկ ժայռերն ու ապառաժներն են որ կը բարձրանան ու կ'երկարին խորտուբուռ ձեւերով. ասոնք ծածկուած են մեծ մասով Քարաքոսի (=Քարի մամուռ) թանձր խաւով մը. կրային կազմուածք ունեցող քարերու վրայ մանաւանդ՝ առատ քարքոս կը տեսնուի, որուն մէկ հետաքրքրական և ուշադրութեան արժանի յատկութիւնը դեռ անծանօթ կը մնայ շատերու։ Քարաքոսը՝ հինգերի պէս՝ կարմրութիւն կու տայ մարմնոյն։ Պճըլիկ տղաք, փիլունկին (=բամպոս հանելու որածայր փայտ) ձեռքերնին՝ երբ բամպոսի կ'երթան, առանց քարաքոսով ձեռքերնին կարմրցնելու՝ ետ չեն դառնար։

Ծառերէն, պտուղներէն, բանջարեղէններէն, դեղաբոյսներէն ու ծաղիկներէն զատ, այս տարեր հարուստ են տեսակ տեսակ թռչուններով։ Կաքաւները խիստ առատ են այս կողմերը, զանոնք որսալու ամէնէն յարմար ժամանակը համարուած է ձմեռը, այնպիսի տաեն մը, երբ էղուռէքը (=ձիւնին՝ սառելով պնդանալը) անցած, փսիկ (=կակուղ ձիւն) ձիւն մը կը ծածկէ ամէն տեղ, որով կաքաւները փախչած տաեններնին՝ հաստատուն տեղ մը չեն կրնար գտնել ու կը բռնուին։ Ամայի տեղուանքէ աւելի, բնակութեանց մօտերը՝ շատ կը գտնուի նաեւ վերխաղոյ-խորոգիկը, ծանօթ հէքիաթի մը բուկասը, սանտրելու թռչունակը, Սանակը։ Ասոնցմէ զատ, ծանօթ է նաեւ սեւ-հաւը կամ բուն, շարագուշակ թռչունը, որ ժողովուրդին խիստ ատելի է, որովհետեւ ո՛ր տան մօտ կանչէ՝ այն տունը աւերակ կը դառնայ,—ինչպէս կ'ըսեն։ Պճըլիկները՝ շատ անգամ իրենց տարիքը կը հարցնեն բուին։— Բո՛ւ, ես քանի տարուայ եմ, ու անիկա կը պատասխանէ այս միամտուկ հարցումն՝ իր միօրինակ «Բո՛ւ, բո՛ւ»ով։ Թիթեռնգուկ (=քուք խուտի), հասարակ ճնճղուկ և վայրի ծիծեռնակ շատ կան այս տեղուանք. ասոնք համեղ միս ունին։ Սեւախեռուր անծեղեղը՝ աւելի հիւղերու և գիւղերու մօտ բազմաթիւ են։ Ասոնց անճառելի «զա՛ զա՛»ն բնակիչներուն համար, նուիրական նշանակութիւններ ունի։ Կիները մանաւանդ՝ իրենց պանդուխտին վրայ անկէ լուր կը հարցնեն շատ հեղ. «Անծե՛ղ, խէ՛ր, խէ՛ր, խէ՛ր է Անծե՛ղ բանաձեւով։

Լեռնցիներուն ընտանի ըլլալու առտիճան բազմաթիւ են այս կողմերու վայրի կենդանիներն ու գազանները.— Աղուէս, վիթշէսա, կղաքիս, լապտրակ (=նապատակ) և մանաւանդ արջ ու գայլ։ Ձմեռը ասոնցմէ բաւական թռով կ'որսացուին։ Բռնկիչներէն գլխէթ իւրաքանչիւրը մէյմէկ մանրավէպ ունի մասնաւորաբար արջերու և գայլերու ձմեռնային հանդիպումներու մասին։ Ու շատ մըն ալ յատկութիւններ կը վերագրեն այս վիրջիններուն։ Արջը դուռուրեք մարդու կը վնասէ, կ'ըսեն. ու շատ հեղ նոյն իսկ բարեկամութիւններ կ'ընէ ճամբորդին։ Պիտի հաւատա՞ք, թէ քա՛հ, քահ պիտի խնդա՞ք, երբ միամիտ մը ելլէր ձեղի համդչլու որ եթէ մարդ մը արջին հանդիպած ատեն անոր բարեւ տայ, անիկա, ճի՛շդ մարդու պէս, ետեւի ոտքերուն վրայ կանգնելով՝ առջեւի աջ թաթովը բարեւը կ'առնէ։ Ոմանք նոյն իսկ առաջ կ'երթան համդչլու չափ թէ՝ արջը խօսք կը հասկնայ։ Ցայտնի է որ արջը ընկոյզի սիրահար է։ Ճամբորդ մը կը պնդէր թէ՝ ինքը աչքովը տեսած է ընկուզենիի վրայ արջ մը, որ մէկիկ մէկիկ ընկոյզները քաղելով, կոտրած ատեն երբ կը տեսնէր որ ընկոյզներէն մէկին մէջուկը փուռ է, սրտնեղութեամբ վար կը նետէր զայն՝ փուռն մրմռալով։ Բոլոր ասոնք, միամտութեան տեսակէտէն դիտուած աւելի կամ նուազ ձեւափոխուած իրողութիւններ, իրենց անծանօթ պատճառները ունին անշուշտ, որոնք նոյնքան հետաքրքրական են, որքան տարօրինակ է ժողովուրդին միամտուկ հաւատքը՝ ասոնց մասին։

Աղուէսին, կղաքիսին, արջին ու գայլին մուշտակները խիստ գործածական են մանկական երեւակայութեանս առջեւ անհասկնալի կը մնային։ Հայրս կարգ մը հնդիկ քուրմերու, Պրահմաններու ազդեցութեան տակ կը գտնուէր, որոնք խոտացած էին իրեն թշնամիին դէմ յաղթական տանիլ, եթէ իր աղջիկը նուիրէ Պրահմայի պաշտաման։ Հնդկաստանի իշխանները տակաւին այդ քուրմերու ազդեցութեան տակ կը գտնուին։ Բայց հօրդէմ ո՛և է ատելութիւն չունիմ Պրահմանի պաշտաման նուիրելուն համար զիս, քանի որ իմ օգտիս համար հաւանեցաւ ատոր։ Հիմա կ'ընդունիմ թէ ո՞րքան տգիտական է այդ պաշտամունքը, որուն մասնակցելու համար կապուած են միլիոնաւոր մարդիկ։

Կ'ըսէին թէ հայրս մեռած էր կռուի դաշտին վրայ. նոյն իսկ Անգլիացիներ, խորապէս համոզուած էին անոր մահուան վրայ։

(Շարունակելի)

ԼԵՒՈՆ ՍԻԱՊԵԱՆ

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ ԳՈՐԾԵՐ

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐ, 13 դեկտ.

Տիարպէքիրի Ազգ. որբանոցին նկատմամբ, ատենէ մը ի վեր, սխալ լուրեր և կցկտուր տեղեկութիւններ կը կարդանք Պոլսական այլեւայլ թերթերու մէջ։ Ճշմարտութիւնը պարտք կը դնէ մեզ վրայ՝ անկողմնակալութեամբ հերքել այդ գրուածները բուն իրողութիւնը ներկայացնելով։

Ասկէ երեք տարի առաջ, որբանոցի Հոգաբարձութեան և իր նախագահ Եպիսկոպոսի վարդապետի մէջտեղ տարաձայնութիւն մը ելաւ։ Այս տարաձայնութեան տեղի տուած էր նոյն ինքն վարդապետը, ամէն բանի մէջ իր միակամ գործելու սկզբունքով։ Այսպէս անցաւ ատոնց մէջ։ Հոգաբարձութիւնը, տեսնելով որ գործերուն այս ընթացքը գլուխ ելնելիք բան չէ. ուստի սկսաւ Ծերագահին դէմ բողոքել Ազգ. Պատրիարքարանին։ Պատրիարքարանը, փոխանակ խնդիրը հիմնապէս կարգի մը դնելու, յորդորականներ գրեց երկու կողմին, որպէս զի գիրքը սիրաշահին և համեստաբար կեցուցեալ գործերնիս շարունակեն։ Պատրիարքարանէն հասած հաշտարար գրութիւնները չկրցան իրենց բուն նպատակին ծառայել։ Գործը չենալու տեղ աւելի խանգարեցին։ Եղեկիէլ վարդապետ, իր մասին բղխեցուց Հոգաբարձութեան դէմ սկսաւ աւելի խստութեամբ վարուիլ։ Այս մասին, Հոգաբարձութիւնը սկսաւ քանի մը անգամներ ալ բողոքել Պատրիարքարանը իր հաշտարար ուղղութենէն չշեղելով՝ մինչեւոյն պատասխան։

—)(72)(—

ՄԻՈՐԻ ԲՐԱՏԷԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼՈՒՐՏ ԴՈՒՔՄԱՆՏԻ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

Գ. Դ.

—Ակներեւ է թէ, պատասխանեց Պ. սը Պլինեաք, պատրաստուած խաղ մըն է ատիկա, այն ամէն դուադրութիւններուն դէմ՝ որոնց զոհ գացինք մինչեւ այսօր։

—Վատե՛ր, աւաղակնե՛ր են այդ հընդիկները, գոչեց Հանրի։ Պահ մը միտամբ կարծեցինք թէ այդ թշուառականները՝ ա՛լ դադրած էին մեզ հալածելէ։ Եթէ ատոնք կ'ուզեն պայքարը շարունակել, շատ լա՛ւ, պատրաստ ենք։ Բայց ո՞վ կանեփհան տուաւ ձիերուն, անշուշտ կառապանին գործը չէ, քանի որ ինք ալ ջախջախուելու պիտի ենթարկուէր։ Զիագարմա՞ն մը կամ սենեկապա՞ն մը, բայց հինգ-վեց ծառայ կը գտնուին տան մէջ. ատոնցմէ ո՞ր։ Ուրեմն ատոնք ամէնքն ալ պէ՞տք է ճամբել։

Մայա-Նիամա ոտքի ելած էր ու Հանրիի ձեռքը բռնելով։

—Ոչ մէկը ճամբեցէք, ըսաւ խոր տրխրութեամբ, այլ թոյլ տուէք որ ես հեռանամ հոսկից, քանի որ այս ամէն դժբախտութեանց, ալիկներուն միակ պատճառը ես եմ։ Երբ ալ հոս չընակիմ, ո՛չ ոք պիտի հալածէ ձեզ։

—Մեզ ձգել հեռանա՞լ, դո՞ւք էք որ կ'ըսէք այդ խօսքերը, սիրելի քոյրս, բացագանչեց Հանրի։ Այսքան տարիներէ ի վեր իրարու նկատմամբ մեր տածած զգացումներն ու սէրը արեան կապեր հաստատած չեն մեր միջև։

—Բայց ձեր մայրը, ձեր քոյրը և ձեր հայրը որ իմ բարերարս է, կրնա՞մ անոնց ամէնուն կեանքը յարատեւ ու վերահաս վտանգներու ենթարկել։

—Եթէ հայրս հոս ըլլար, իմինէս տարբեր գաղափար մը չպիտի յայտնէր այդ մասին։ Միացած ենք Նիամա, ու միացած մնանք։ Հայրս վատ պիտի համարէր այն զաւակը՝ որ թոյլ տար մեկնելու ձեզ։

—Շնորհակա՛լ եմ բարեկամներս։ Աստուած պահպանէ ձեզ այն վատ ծուղակներէն, զոր թշնամիները կը պատրաստեն, բայց հոգ չէ եթէ ես զոհ ելթամ այդ հալածանքներուն։

—Բայց ես առանց ձեզի կրնա՞մ ապրիլ այս աշխարհի վրայ, վուռթաց ըսել Ռաուլ։ Ուրեմն ալ չէ՞ք սիրեր զիս։

—Ձեզ չեմ սիրեր մի՛. այս սիրտը որքան ատեն որ ապրի, ձեզի համար պիտի քարախէ։ Բայց ապրիլ կը նշանակէ՞ ամէն վայրկեան իրեններուն կեանքը վտանգի ենթարկուած տեսնել։

—Այո՛, պատասխանեց Հանրի, իրաւունք ունիք. այս վիճակին պէտք է դադարման մը տանի։ Քանի մը օրէն Ռաուլի հետ պիտի ամուսնանաք. այն ատեն ամենքս միասին Լուվըսիէնէ կը մեկնինք. ամէն բան կը ծախենք ու ծառաներն ալ խմբովին կը ճամբենք, գէթ ապահով ըլլալու համար թէ ա՛լ ո և է նոր աղէտ չպիտի գայ մեր գլխուն։

Նիամա պահ մը մտախոհ մնալէ յետոյ յարեց.

—Հանրի, քիչ մը առաջ Ռաուլին կ'ըսէի թէ բան մը ունէի իրեն հաղորդելիք, որովհետեւ չէի ուզեր որ ձեր մայրն ու քոյրն ալ տեղեկանային այդ ծանրակշիռ գաղտնիքին, որ անձկութեան պիտի մատնէր զանոնք։ Քիչ մը առաջ արտայայտած ձեր ազնիւ զգացումներէն յետոյ՝ չեմ կրնար ա՛լ գաղտնիք պահել ձենէ։ Արդ մտիկ ըրէք ինծի և դատեցէք։

—Ի՞նչ կայ նորէն, մրմնջեց Հանրի։

—Խնդիրը աւելի լաւ բացատրելու համար, ըսաւ Նիամա, պէտք է վերադառնամ առաջին մանկութեանս օրերը։ Մնելէս յետոյ խեղճ մայրս մեռած է. ես հօրս՝ Տէհորալի Բաճաի ամէնէն սիրական զաւակն էի։ Օրորոցիս վրայ ծուած՝ անվերջ գգուանքներ, սիրոյ նշաններ ցոյց կու տար։ Անիկա հայրական բուռն սէր մը կը տածէր ինծի նկատմամբ։ Տակաւին կը յիշեմ իմ հօրս դիմագիծերը, ձայնը և իր ամբողջ էութիւնը, որոնք այնքան խոր տպաւորութիւն մը գործած էին մանկական թարմ երեւակայութեանս վրայ։ Քանի՞ցս ամբողջ գիշերներ անքուն անցուցած եմ անոր վրայ արտասուելով ու զայն կոչելով։ Խնդա՛մ հայր։ Ի՞նչ եղած էր արդեօք այդ սոսկալի խառնաշփոթութեանց մէջէ։ Կ'ըսէին թէ իրեններուն գլուխը անցնելով՝ թշնամիին դէմ կռուած ատեն՝ սպաննուած էր։ Այսօր չատ մը բաներ կ'ըմբռնեմ՝ որոնք այն ատեն իմ մանկական երեւակայութեանս առջեւ անհասկնալի կը մնային։ Հայրս կարգ մը հնդիկ քուրմերու, Պրահմաններու ազդեցութեան տակ կը գտնուէր, որոնք խոտացած էին իրեն թշնամիին դէմ յաղթական տանիլ, եթէ իր աղջիկը նուիրէ Պրահմայի պաշտաման։ Հնդկաստանի իշխանները տակաւին այդ քուրմերու ազդեցութեան տակ կը գտնուին։ Բայց հօրդէմ ո՛և է ատելութիւն չունիմ Պրահմանի պաշտաման նուիրելուն համար զիս, քանի որ իմ օգտիս համար հաւանեցաւ ատոր։ Հիմա կ'ընդունիմ թէ ո՞րքան տգիտական է այդ պաշտամունքը, որուն մասնակցելու համար կապուած են միլիոնաւոր մարդիկ։

Կ'ըսէին թէ հայրս մեռած էր կռուի դաշտին վրայ. նոյն իսկ Անգլիացիներ, խորապէս համոզուած էին անոր մահուան վրայ։

(Շարունակելի)

ները կու տար երկու կողմերուն ալ։ Այսպէս երկար ատեն անցաւ։ Հոգաբարձութեան և իր նախագահին մէջտեղ եղած ցաւութիւնը երթալով փոխուեցաւ դառն ատելութեան։ Այս անգամ Հոգաբարձութիւնը տեսնելով որ Եղեկիէլ վարդապետին ընթացքը չէ կրնալի ուղղել, տիպուեցաւ հրաժարականներ ղրկել Պատրիարքարան։ այս վերջինը նոր ընտրեցաւ պէս, համակերպել և գործը շարունակել պատուիրեց։ Եւ որովհետեւ Հոգաբարձութիւնը կատարելապէս համոզուած էր թէ՝ իր նախագահին այդ ընթացքով կարելի չէր գործը շարունակել, պարտաւորեցաւ այս անգամ իր հրաժարականը ղրկել ուղղակի Եղեկիէլ վարդապետին։ Եղեկիէլ վարդապետն ալ իր կարգին կարծես այդ բանին կը սպասէր, առանց մէկ երկու ըսելու, անմիջապէս ընդունեց տրուած հրամայականը, և անոնց տեղ ուրիշ հոգաբարձութիւն մը կազմեց ասկէ քանի մը ամիս առաջ։

Գալով Նախկին Հոգաբարձութեան որբանոցին նկատմամբ ունեցած գործերուն և գործունէութեան, պարզապէս լրութիւն է զանոնք քննադատելը։ Շնչակը խօսելով, մարդիկը որբանոցին և որբերուն կը նայէին այնպէս, ինչպէս որ մէկը պիտի նայէր իր տունին ու զաւակներուն։ Իրենց օրով, որբանոցը բնաւ պակասութիւն մը չունեցաւ, և այս բանին կրնան վկայել բոլոր Տիրաբէգքիրները։ Եղեկիէլ վարդապետի ընթացքին դէմ մաքառելով մէկտեղ, օր մը օրանց չթերացան իրենց ստանձնած որբասիրական գործերուն մէջ։ Այնչ մէջոց ձեռք առնելով որբանոցը դրած էին խիստ բարեկարգ և նպաստաւոր վիճակի մը մէջ։ Գործը իր տէրն էր, թէ՝ կրթական, թէ բարոյական և թէ ուրիշ տեսակէտներով։

Որբանոցին մէջ, մրնակ ցաւալի պարագայ մը տեղի ունեցաւ այս ամառուան մէջ։ Ոչբերէն մէկ քանիները անպարկեշտ ընթացքի մէջ գտնուած էին որբանոցի հին ծառայողներէն մէկուն հետ, որ Եղեկիէլ վարդապետին ձեռքով իրը հաւատարիմ հովիշ դրուած էր որբերուն վրայ, հակառակ Հոգաբարձութեան կամքին ու հաճութեան։ Այս խնդրոյն քննութեամբն էր որ քանի մը որբեր վռնտուեցան որբանոցէն։ Եթէ լրջութեամբ խորհինք, պիտի տեսնենք որ այս տխուր պարագային պատասխանատուութիւնը Հոգաբարձութեան վրայ չի ծանրանար։

Գալով Աւետիսին մէջ հրատարակուած այն քարոզ մը պարբերութիւններուն, որ դատապարտի մը և որբի մը իրարու հետ ուսեցած անբարոյականութեան խնդիրը կը շօշափէր, ահա բուռ իրողութեան յայտնի ազած մասը, լրա՛ւ է որ որբ մը, այդ տեսակ խնդրոյ մը համար, գլուխը կեղծով ծածկաստած էր յիշեալ գաստուն, նոյնպէս, լրա՛ւ է որ, այդ մասին քննութիւնն ալ բացուեցաւ որբանոցին մէջ, սակայն ինչ եղաւ քննութեան արդիւնքը,— վիճաբանի մէջ ալ ծանօթ չէ այդ պարագան։ Միայն այս ասոյդ է որ, այդ խնդրէն քանի մը օր ետքը, վարժապետ Հոգաբարձութիւնը պաշտօնազրկուեցաւ։ այդ մեծապատիւ գաստուն, բայց նոյն ատեն, Եղեկիէլ վարդապետ, ի հեռուստ Հոգաբարձութեան՝ ասուկան յաւելումով մը, (կարեւոր յաւելումով մը) Ս. Կիրակոս Մայր եկեղեցոյ Քարտուղարութեան պաշտօնը յանձնեց այդ պաշտօնակիցդ դասաւորին։ որ հիմա կը շարունակէ, մրնեղանցոյն եկեղեցական եղբայրութիւններ ալ աւանդելով դպիրներուն։

Որբանոցի Հոգաբարձութիւնը, ինչպէս արդէն ըսինք, իր գործին ու պաշտօնին մէջ բնաւ թերութիւններ չէ ուսունցեր, ոչ ալ դիրաւական և մասնակարարութեան գիտցուն։ Ամէն կերպով, լրջամիտ պաշտօնավարութեամբ մը իր գործը շարունակելէ վերջ, թէպէտ հանդարտութեամբ ալ քաշուեցաւ դրօնէ։ Ներքոյ կերպով, իր դիրքը ասէլ յեսոյ, տասանքէն Ի՞նա ցարեն և նրուսան ոսկին աւելի գումար մը։ ալ պատասխ դրամ, յանձնեց իրեն յայտնդող նորընտիր Հոգաբարձութիւն։

Ոչ ոք կարող է ուրանալ, նախկին Հոգաբարձութեան որբանոցին մասնաւոր ծառայութիւնները և որբերուն վրայ ունեցած խնամքն ու գութդուրանքը։ Որբանոցի գործերուն խիստ մօտէն տեղեակ ըլլալով՝ կը գրեմ այս տողերը, ի հարկին պատասխ եմ ապացուցանել ըսածներս, բոլորն ալ։

Այս տողերէն վերջ, աւելորդ կը համարիմ յայտնել թէ՝ որբանոցի նախկին Հոգաբարձութեան պաշտօնավարութեան նկատմամբ անհրաժեշտ գուշածները, բոլորն ալ, սուտ են, ապրանք զրպարտութիւններ են, արդիւնք հակառակութեան։ Ինչ կ'արժեն չնչնու յերիրանքները երբ որ իրողութիւնները մէջեռիս։

Ապէ՛ որբանոցի նորընտիր Հոգաբարձութեան նկատմամբ առ այժմ քանիք մը չունինք, կը ապասնինք անոնց օգտակար արդիւնքին, այս սիւնակներուն մէջ արձանագրելու համար։ Հիմա, մինակ կարդալութիւն և արդիւնաւոր յաջողութիւն կը մաղթենք իրենց։

Տ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

ՕՍՄ. ՊԱՆԻՍ.

Հարիւրին հինգ տոկոսաւոր օսմ. մարտային պարտաթղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթղթերուն 17 թիւ կուպոնները որոնց պայմանաժամը 1895 յունուարին աւարտած է, եթէ մինչեւ դեկտ. 31/13 յունուար 1900 չներկայացուին, անվաւեր պիտի նկատուին

Կ. Պոլիս 6/19 դեկտ. 4—6

Քաղաքական Լուրեր

ԶԻՆՈՒ ԴԻՊՊԵՐԸ

Ռուսերէնինական պատմանպրութիւն մը։ — Թէ ի՞նչ կ'բանե Պէրլինի մէջ։—Պ. Քոնկրի կարծիքը։—Գերման զինուորները։ — Ռուս զինուորները։—Գլխաւորութիւն մը։

Բէրլին, 31 դեկտ.— (Թայմզի թղթակցէն)։—Ռուսիա կարգադրութիւն մը կրնայ զրաւելու Ֆէնկ-Թիէնը, որ Մանչուրիոյ ամէնէն հարաւային և ամէնէն կարեւոր նաւահանգիստ է։ Նաեւ չինական քաղաքային վարչութեան վերահսկողութեանը համար՝ Ռուսիոյ պաշտպանութեանը տակ։ կարգադրութիւնը ստորագրեցին Մուքտէնի կառավարիչ Թաթար զօրավար Զէնկ և ռուս զինուորներուն ընդհանուր հրամանատար Ալէքսիէվ Ծովակալին ներկայացուցիչ Բարոնթիվիշ զօրավարը։ Ռուսիա կը հաւանի որ Թաթար զօրավարը և չինական պատասխանատուները վերստին ձեռք առնեն Մուքտէնի և Ֆէնկ-Թիէնի նախանգին քաղաքային կառավարութիւնը՝ սա պայմաններով։ — Ա. Թաթար Զէնկ զօրավարը յանձն կ'առնէ պաշտպանել նահանգը, խաղաղեցնել և աջակցիլ երկաթուղիի գիծին շինութեանը։ Բ. Յանձն կ'առնէ բարեկամաբար վարուիլ նահանգը զինուորական կերպով գրաւող Ռուսերուն հետ, որոնք երկաթուղին կը պաշտպանեն և երկերը կը խաղաղեցնեն. նաեւ յանձն կ'առնէ ուսակարան մատակարարել այդ Ռուսերուն։ Գ. Պարտի զէնքերէն ընել և ցրուել չինական զինուորներու խումբերը, մրագամայն Ռուսիոյ զինուորական պաշտօնեաներուն ամբողջութեամբ յանձնել բոլոր այն ռազմամթերքները՝ որոնք կը գտնուին տակաւին Ռուսերուն կողմէ չգրաւուած զինարաններուն մէջ։ Դ. Ֆէնկ-Թիէնի բոլոր այն ամրոցները և պաշտպանական միջոցները որոնք Ռուսերուն կողմէ գրաւուած չեն և այն բոլոր վառօդաբանները որոնց Ռուսերը պէտք պիտի չունենան, հարկ է վաղ առնուին՝ ռուս պաշտօնեաներու ներկայութեանը։ Ե. Նիու-Զուանկ և հիմա Ռուսերուն կողմէ գրաւուած ուրիշ տեղեր չինական քաղաքային վարչութեան ձեռքը պիտի յանձնուին այն ատեն երբ ռուս կառավարութիւնը կատարեալ նկատ նահանգին իրաղեցուցմը։ Զ. Զինեալները բարեկարգութիւնը և օրինապահութիւնը պիտի պահպանեն՝ տեղական ոստիկանութեան միջոցաւ որ թաթար զօրավարին հրամանին տակ կը գտնուի։ Է. Ռուսական քաղաքային ներկայացուցիչ մը, որ քոնդրոլի ընդհանուր իշխանութիւն մը պիտի ունենայ և Մուքտէնի պիտի բնակի։ Թաթար զօրավարը պարտաւոր պիտի ըլլայ հարկ եղած տեղեկութիւնը տալ անոր։ կարեւոր տեսութիւն մը եղած միջոցին։ Ը. Տեղական ստիպանութիւնը որ և է պարագայի մէջ եթէ անրաւական ըլլայ իր պաշտօնին, թաթար զօրավարը պիտի պարտաւորուի հարկադրեցնել Մուքտէնի ռուսական ներկայացուցչին հետ և հրաւիրել Ռուսիան որ փութով զինուոր ղրկէ օգնութեան համար։ Մուքտէնի ռուսական ներկայացուցչին տրուած իշխանութիւնները հաւասար են Պորթարթի ռուսական ներկայացուցչին և կամ Հնդկաստանի գաղական մասերը գտնուող բրիտանական ներկայացուցիչներու իշխանութեանց։ Անշուշտ այդ կարգադրութիւնէն եռքը ուրիշներ ալ պիտի ըլլան միւս երկու նահանգներուն համար, և այն ատեն Մանչուրիա ամբողջովին ռուսական պաշտպանութեան տակ դրուած պիտի ըլլայ, զան զի Ռուսիա արդէն ուրիշ կարգադրութեան մը համաձայն, իրաւունք ունի պէտք եղածին չափ զինուորներ ուղարկելու երկիրներուն պաշտպանութեանը համար։

Պէրլին, 2 յունուար։—Հոս այնպէս կը նկատուի թէ Տէրութեանց հաւաքական ծանուցագրին ամբողջութեամբ ընդունուիլը ճշտօրէն գործադրութիւն մը է Զինու կողմէ։ Զինական արքունիքին վրայ դրուած միակ պարտաւորութիւնը բանակցութեանց շարունակումն է։ Պէրլինի մէջ կը կարծուի թէ վերջնական կարգադրութեան երկրորդայն պարագաները մեծամեծ դժուարութիւններու պատճառ պիտի ըլլան։ Հաւաստման խնդիրը մասնաւոր, դիւրութեամբ կարելի պիտի չըլլայ կարգադրել։ Գերմանիոյ գանձարանը նախապէս պատուոյ Ֆոն Թիլման վերջերս յայտարարեց Խրկրդարանին ելմտական յանձնաժողովին մէջ թէ Զինէն ամրոցական գումարի մը վճարումը պիտի չպահանջուի, այլ տարեվճարներ, որոնց շնորհիւ պատերազմական տուգանքին գումարը մաս առ մաս պիտի հատուցուի։ Կը մնայ գտնել թէ ինչպէս կարելի պիտի ըլլայ աւելցնել չինական մաքսերու հասոյթը, որպէսզի անով վճարուի տարեկան հատուցումը։

Ուաշինկթըն։— Բէքիի ամերիկեան դեսպան Պ. Քոնկրը եւ էկուան թուականով հեռագրով մը կը ծանուցանէ թէ օտար դեսպաններուն ստացած բացարձակ զրոյցին նայելով Զինու կառավարութիւնը ոչ միայն հաւաքական ծանուցագիրը կ'ընդունի, այլ նաեւ յանձն կ'առնէ գործադրել անոր պարունակած բոլոր պայմանները։ Կը մխոցուի, սակայն, թէ դժուարութիւններ պիտի ծագին հատուցման խնդրին կարգադրութեանը և առուտրական դաշնագիրներուն վերաքննութեանը համար։ Պ. Քոնկրը կը կարծէ թէ Տէրութիւնաց միջեւ բարեբաղ համաձայնութիւն մը գոյացնելու մասին անհրաժեշտ է Տէրութիւնաց կողմէ հաւաքարար կամ զատ զատ ստորագրուած ընդհանուր պայմանագրութիւն մը որով բոլոր Տէրութիւններն ալ հաւասար պայմաններ ստանան։

Պէրլին, 1 յուն.— Բէօլնիշէ Զայթունկ մէկ երկար ամփոփոյթը կ'ընէ Թայմզի Բէքինի թղթակցին այն հեռագրին, զոր մէկ քանի օր առաջ հրատարակեցինք և որուն մէջ տոքդ. Մորիսէն կը գանգատէր գերման զինուորականներուն Զի-Լիի մէջ բռնած ընթացքին համար։ Մինչեւ հիմա ոչ մի հերքեց այդ ամբաստանութիւններ, միայն Բէօլնիշէ Զայթունկ կը բաւականանայ հետեւեալ դիտողութիւնները ընելով։

«Միակ պատասխանը որ կրնայ տրուիլ անգլիական աղբիւրէ եկած այդ քննադատութեանց՝ է մասին միջազգային զօրքերու կողմէ գրաւուած չինական նահանգներու կացութեան, սա է թէ Անգլիացիները պէտք է ապացուցանեն թէ ինչ իրաւունքով դատատան կ'ընեն զինուորական ինքնին մը վրայ։ Երբ մօտէն քննուին այդ անգլ. պոռչտուքները, ինչպէս եղաւ երկաթուղիներու գործին մէջ, այն ատեն պիտի հասկցուի թէ կրնայ ընթերցողները օրգան ստայոդ և քնարեր պատմութիւններով սնած են, վարդապետականութեան ու ազիտութեան, ինչպէս նաեւ զինուորական խնդիրները հասկնալու անկարողութեան պատճառաւ։»

Մրաս կողմէ Գոսիբէ Զայթունկ ոտքդ. Մորիսէնի ամբաստանութիւնները արժանապատուութեան վիրաւորանքի մը կը վերագրէ և կ'ըսէ թէ այդ ամբաստանութիւնները հիմնաւոր էին և Անգլիացիներէ զատ ուրիշներու կողմէ ալ եղած էին։

Բեռլեռպուրկ, 1 յունվ.—Մինչեւ հիմա ռուսական լրագիրները լռութիւն պահած էին Զինու մէջ ռուս զինուորներուն գործած ծայրայեղութիւններուն համար, բայց այսօր Նովոյե Վրեմիա Ամուրի պաշտօնական ռուս լրագրին մէջ հրատարակուած հեռաւոր հատուածներ կ'արտատպէ։ «Հոկտ. 1ին Զուան-Զէն-Զուի քաղքին մօտ, Սմէթէնսքի հետեւակազօրքերու գունդին պատկանող երկու զինուորներ, որոնք Թէրէնթիւս Բօդրօվի և Ֆիլիպ Սվէթ-Թէնքօ կը կոչուին, հետեւեալ ոճիրը գործած են։ Բադրօվի երկու չինացի կիներու պատիւը բռնաբարեր է և յետոյ անոնցմէ մէկը սպաններ ու միւսն ալ վիրաւորեր է։ Սվէթէնքօ տեղեակ ըլլալով Բօդրօվի մեղքերուն, ոճրին կատարման աջակցած է, այդ կիները գըտնուած տուէն հեռացնելով Զինացիները։ Այս ոճրին համար, երկու զինուորները հոկտ. 20ին Հարոլիի զինուորական Թրիբունալին առջեւ դատուելով, Բօդրօվի մահուան՝ և Սվէթէնքէնքօ ցկեանս շրջիկակալ աշխատութեան դատապարտուեցան։ Ամուրի ռուսական զօրքերուն հրամանատարը զաւերացուց այս վճիռը և հոկտ. 24ին գործադրուեցաւ մահուան պատիժը։

—Լաւիշան գործակալութիւնը հեռագրեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդէ Բէքինի գերմանական դեսպան Պարոն ֆոն Բէլլէնէրի սպանիչին գրէթատութեան պարագաներուն վրայ, որ պեկտ. 31ին կատարուեցաւ Բէքինի մէջ։ —«Գերման զինուորները կը հակէ՝ ն գրէթատութեան պահուն, որ կատարուեցաւ ի ներկայութեան խուռն բազմութեան մը և օրուան ամէնէն բազմաշաղ պահուն։ Մարդասպանը կէս ժամ սպասեցաւ ծնրադրել վարդին մէջտեղը, ապասելով գերման սպաներու ժամանման, որոնք կը փափաքէին այդ արարողութիւնը տեսնել։ Այդ միջոցին դահիճը թուրը մէջքին կախած կեցած էր, իր քովը ունենալով օգնականը։ Երկուքին ալ գլխարկները աջիւնով թաթխուած էին, որովհետեւ նոյն օրը ուրիշ հատ գլխատութիւն կատարած էին։ Դատապարտեալը զուարթ կերպարանք մը ունէր։ Հանգամի իր սպասումին, քանիցս խնդաց, ընելով թէ ինք պատուաւոր անուն մը կը կրէր և պարկեշտ մարդ մըն էր։ Գերման սպաներու ժամանումէն յետոյ՝ օգնական դահիճը շուանը երկու անգամ փաթթեց ոճրագործին վզին շուրջը, կզակին տակ հատատանելով զայն և յետոյ մաղերուն վրայ անցընելով շուանը լաւ մը պնդեց, որպէս զի վիզը ձգուած դիրք մը առնէ։ Այդ միջոցին դահիճը իր ձուլեկը կրնկոնելով ոճրագործին ուսոսկրերուն վրայ, ձեռքերը եարն կը կապէր։ Դահիճը ետ երթալով թուրը առաւ և երկու հարուած իրեցաւ ոճրագործին վզին, որ մարմնէն բաժնուեցաւ։ Գլխատուողը Հոֆման փողոցին մէջ պահակ դրուած զինուոր մըն էր, որ խիստ հրման ստացած էր սպանել այն ամէն օտարականները, որոնք համաձայնէին առանց անցնել և այդ հրամանին հնազանդելու համար էր որ սպանուած էր Պարոն ֆոն Բէլլէնէրը։

ԼՈՐՏ ՌՈՊԷՐԹՍ

Լորտ Ռոպէրթսի անգլիա ժամանումը։— Ճառ մը։— Հարաւային Ափրիկէի դժուարին կացութիւնը։—Օգոստոսի մէջ։

Լոնտոն 7 յունուար։—Քանատա չսպասեցաւ, ուր կը գտնուէր Լորտ Ռոպէրթս, այս առաջ խրախուսեց Քօռիոն նաւահանգիստին մէջ։ Թարափներուն մրայ ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը հաւաքուած էր Լորտ Ռոպէրթսի ժամանումը տեսնելու համար։ Կը կարծուէր թէ ծերունի մարշալը անմիջապէս ցամաք պիտի ելլէ, բայց թաղուհին չատ ճշդապահ է։ որոշուած էր որ Լորտ Ռոպէրթս կէս օրէն չորս ժամ ետքը ներկայանայ թագուհիին։ ուստի արարողապետ Լորտ Բէլհէմ Բլիմիթը բացարձակ հրահանգներ տուաւ, որպէս զի պաշտօնական ծրագրին ժամանակացոյցը կէտ առ կէտ գործադրուի։ Լորտ Ռոպէրթս Թէեւ ժամավաճառ կ'ըլլար չոգենաւին մէջ, սակայն պարտաւորուեցաւ սպասել և կէս օրը երեք ժամ անցած չոգենաւէն դուրս ելաւ։ Բարափին վրայ բազմութիւնը աւելի չացած էր։ Ծերունի մարշալը համակրական ջերմագին ցոյցերու մէջտեղը ցամաք ելաւ։ Քաղաքապետ կ'երեւար, սակայն թեւին կապը ցոյց կու տար թէ ձիէն իյնա՛ն է և վեր տակաւին կատարելապէս բժշկուած չէ։ Պէսթրիս իշխանուհին, իրրեւ կառավարիչ կղզիին, և Քոնոթի դուքսը նաւամատոյցին վրայ կը գտնուէին։ Ջերմագին ընդունելութիւն մը ըրին Լորտ Ռոպէրթսի։ Քօռիսի քաղաքապետական Թ Ղէսուրդին նախագահը բարի գալուստ մաղթող ճառ մը խօսեցաւ, որուն տակէն պատասխանեց Լորտ Ռոպէրթս։

«Անկեղծութեամբ շնորհակալութիւն կը յայտնեմ բարի գալուստ մաղթող ձեր ողջոյններուն համար։ Կ'ուզէի որ Անգլիա վերադարձս նշան մը ըլլար հաւաւային Ափրիկէի մէջ խաղաղութեան վերահաստատման և մեր բանակին յուսալի վերադարձին։ Պահ մը յուսացի թէ այդպէս պիտի ըլլայ, բայց հիմա երկիւղ ունիմ թէ հիմա աւելի երկար ատեն բաժնուած պիտի մնանք ձեր սիրելիներէն։ Մեծ ցաւով էր որ հեռացայ հաւաւային Ափրիկէէն։ բնաւ պիտի չհաւանիի թողուլ հրամանատարի պաշտօնս, եթէ մեծ վստահութիւն մը չունենայի Լորտ Միլնէրի վրայ։ Անոր պաշտօնը չատ դժուար է երկու պատճառներով, նախ թշնամիին հրաշալի դիւրաշարժութիւնը և երկրորդ երկրին անգիտի տարածութիւնը և անջրդի ու անբերրի հանդամանքը։ Երբեմն կասկածեցայ թէ հոս պէտք եղածին պէս պիտի չկրնան դնահատել այդ դժուարութիւնները, որոնք խիստ մեծ են, սակայն վերջնական արդիւնքին վրայ կասկածելու պատճառ մը չկայ, եթէ լաւ հասկցնենք մեր հակառակորդներուն թէ հաստատապէս որոշած ենք, ինչ որ ալ ըլլայ պատերազմին ծախքը ու տեւողութիւնը, նաեւ ստուար կերպով փակել այդ կոիւը և թող չսալ որ մեր աշխատութեան ու ջանքերուն պտուղը կորսուի։ Ամէնքդ ալ օրական հեռագիրներով և լրագրական թղթակցութիւններով կատարեալ տեղեկութիւն առիք պատերազմին առեն անգլիական զինուորներուն կրած չարաչար նեղութիւններուն և անոնց քաջագործութիւններու մասին, ուստի պիտի չզարմանաք երբ առաջին առիթէն օգտուելով յայտարարեմ թէ պարծանք կը համարիմ այդչափ փառաւոր բանակի մը հրամայելուս համար, բանակ մը որ Ն. Վենկափառութեան երկիրներուն ամէն կողմերէն եկած զինուորներէ կը բաղկանայ, բանակ մը որուն վրայ տէրութիւնը և բարեկամները կրնան պանծալ։ Այդ բանակին մէջ մի՛ լ եղբայրակցութեան աքանչելի ոգի մը արած է մինչեւ վերջը։ Մեծն Բրիտանիոյ և ամենամեծ Բրիտանիոյ զինուորները միասին աշխատեցան եղբօր պէս, կուռեցան միեւնոյն դրօշին տակ և միեւնոյն վեհապետին համար որ ամէնէն կը սիրուի ու կը յարգուի։ Հաւատարմութեան այս միաձայն արտայայտութիւնը կարծեմ շատ հաճելի եղաւ է Ն. Վենկափառութեան։ չատ գոհացուցիչ եղած է թագուհիին բոլոր հաւատարիմ հպատակներուն համար։ Որչափ ատեն որ մեր Տէրութեան մէջ հաստատուն միութիւն մը տիրէ, որչափ ատեն որ հանգիստ, որպէս զի մեր զբաղին վրայ տակը դէտ մը չըլլայ, պատաքին և ոչ մէկ թշնամի կրնանք վախնալ։»

Լորտ Ռոպէրթսի այս խօսքը երկարատեւ ծափահարութիւններով ողջունուեցաւ։ Լորտ Ռոպէրթս յետոյ կուգ մը բաղձացաւ Պաթէնպերկի Պէթիրթս իշխանուհիին և Քոնոթի դուքսին հետ՝ Օզոլորն երթալով թագուհիին ներկայանալու համար։ Մեծ օրուան արարողութեանց ձեւակերպութիւնները կը կատարուին։ Աբբայական գերդաստանը որ ամբողջութեամբ, բացի Կալլէսի իշխանէն և Եոլքի դուքսէն, հաւաքուած էր դղեակին մէջ, ընդունեց Լորտ Ռոպէրթսը։ Սովորական ողջոյններէ եւքը, ծերունի մարշալը առաջնորդուեցաւ Վիքթորիա թագուհիին մասնաւոր բնակարանը, ուր երեք քառորդ ժամու չափ մնաց։ Ուսնդրութեանը պատուակալ տիկին մը միայն ներկայ գտնուեցաւ։ Կէս օրէն վեց ժամ վերջը, Լորտ Ռոպէրթս, արքայական դղեակէն մեկնեցաւ և Քուիրիսի նաւամատոյցը վերադարձաւ, ուր կը սպասէր Վիքթորիա Եմ Պալերք զրօսանաւը, որով Լորտ Ռոպէրթս Սաութէմբթընը գնաց և հոն գնաւ իր կինը ու աղջիկը որոնք Քանատա չուգենային մէջ կը սպասէին։ Լորտ Ռոպէրթս Քանատա մէջ գիշերեց և հետեւեալ օրը Լոնտոն գնաց։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Լորտ Քիչէնրի հեռագիրը։— Հրդեհներ։— Բարիզեան գրէվի կացութիւնը։—Թելիգեռաֆ արշաւանը։

Լոնտոն, 2 յունուար։— Պատերազմական նախարարութիւնը սա հեռագիրը ստացաւ Լորտ Քիչէնրէն զոր Բրէթորիայէն ուղղած է յունուար 2 թուականով։ —Զարմ նորս զօրավարը կը ծանուցանէ թէ Տէվէթի զօրախումբը փորձեր է Պէթլէհէմի վրայ քալել, բայց անգլիական հիւսիսի գնդապետը անկէ առաջ անցած ըլլալով Տէվէթի պարաւորուելէ դէպի Լիտալ կամ Ուէյց նահանջել։ Մրիս, որ Պէթլեհէմ Թէթեհեարժ հեծելազօրքերուն հետ Բրանֆատէն համայ եկած էր, ընդդիմութեան հանդիպեր, սակայն յաջողեր է ճամբայ բանալ։ Թեթեւ կորուստներ ունեցեր է։ Հրնթրը կը ծանուցանէ թէ թագանդրի մեր չրջուն պահակները հարիւր երեսուն մի տեր են Պոէրներուն ձեռքին։ Սէր-Փոնթէյնի հարաւային կողմը երկաթուղիի գիծը քիչ մը վնասուեր է։ Բարեբաղդաբար գաղթավայրին մէջ Ուիլեէմս յարձակեր է Թրէնամին վրայ՝ Միտալպուրիի հարաւային արեւմտեան կողմ։ Մեր զինուորները գրաւեցին Կրաֆ Ռէյնէթը։ Արեւմտեան կողմը գործող զօրախումբերին տեղեկութիւն չունիմ։

Բարեղուսոյ Գլուխ.—Փրազէրկի մօտերը մեծաքանակ գնդակներ և այլն գրաւուեցան։ Հոս մեծ փութով զինուորագրութիւն կը կատարուի։

—Պոէրները երեւցան Կլէն-Հաբրիի մէջ, երկաթուղիին վրայ, Կրաֆ-Ռէյնէթի խիստ մօտը։

—Հոս լուր առնուեցաւ թէ Նիւ-Բրայնֆոնթէյնի հանքին մեքենաներուն մէկ մասը այրուեր է Պոէրներուն կողմէ։ Նիւ-Մոտէրֆոնթէյնի մէջ գործաւորներու քանի՛ զորս տուներ այրուեցան։

Լոնտոն, 2 յունուար։—Այս առտուան Թայմզ հեռաւեալ կարեւոր հեռագիրը կը հրատարակէ զոր ստացած է Բարեյուսոյ Թղթակցէն։

Բարեղոյս, 1 յունուար։—1901ի տարեգլխին՝ իրաց վիճակը Բարեյուսոյ գաղթավայրին մէջ ոչ նուազ պնուր է քան 1900ի սկիզբները։ Թերեւս հիմա աւելի քիչ թուով Պոէրներ արշաւած են Բարեյուսոյ գաղթավայրին մէջ, բայց այս անգամ անոնք չատ աւելի դէպի հարաւ յառաջացած են և անոնց մերձեցումը Անգլիացիներուն թշնամի եղող կարգ մը հոլանտական կեդրոններու, ինչպէս Կրաֆ-Ռէյնէթ, վտանգաւոր հանգամանք մը ունի ինչ որ նոյնը չէր 1900ի սկիզբները։ Անգլիոյ բարձր քոմիսէրը այս առտու յայտարարութիւն մը հանեց, որով կամաւորներ կը խնդրէ հաղորդակցութեանց գիծերը պաշտպանելու համար։ ասիկա կ'ապացուցանէ թէ զինուորական իշխանութիւնները վերջապէս կ'ըմբռնեն թէ կացութիւնը ո՛րքան ապաքանալից է և ձեռք առնուած միջոցները ո՛րքան ուշ մնացած են։ Կը հարցնեն թէ գաղթավայրը արշաւող Պոէրները ինչպէս յաջողած են հետապնդումներէ խուսափիլ։ Ասոր պատասխանը պարզ է, որովհետեւ կրցած են նոր և կորովի ձիեր ձեռք ձգել։ Պոէրական առաջին զօրախումբը Օռանժ գետը անցնելուն պէս՝ պէտք էր պաշարման վիճակ յայտարարել և բոլոր տրամադրելի ձիերը խուզարկել, որով կարելի կ'ըլլար Պոէրներու յառաջացումը արգիլել։ Եթէ զինուորական խղճահարութիւնը թոյլ չէր տար որ 20,000 ձի բռնի գրաւուին, կարելի էր գտնել զանոնք, որուն համար մէկ երրորդը պիտի տրուէր այն գուսարին, զոր մէկ շաբթուան մէջ կը ծախսուի պատերազմին համար։

Քոլեզպէրկ, 31 դեկտ.—150 Պոէրներ անցեալ ուրբաթ օր զինուորական կէտ մը գրաւեցին, զոր տասնչորս հեծեալ հետեւակազօրքեր կը պաշտպանէին։ Այդ կէտը կը գտնուէր քաղքին հարաւ արեւմտեան կողմէն 50 մղոն անդին։

Բարեղոյս, 1 յունուար։—Դանֆիզը այս առտու մանուսոր գումարում մը ունեցաւ խորհրդակցելու համար կացութեան վրայ, որ ծանրակշիռ կը նկատուի։ Կ'առաջարկուի պաշարման վիճակը ընդարձակել, գաղթավայրը արշաւողներուն զինուորական գործողութեանց հետեւանքով։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ֆրանսական թատրոնին վերաբացումը։— Նոր դարը։

Բարիզ, 1 յունվ.— Անցեալ մարտի 18ին՝ կէս օրէն յետոյ բոլոր Բարիզի ժողովուրդը իրար անցեր էր, վասն զի անհաստատի լուր մը տարածուած էր թէ ֆրանսական թատրոնը կամ Գոմէդի Ֆրանսէզը արած է։ քանի մը ժամ յետոյ այդ ազմուկը դառն իրողութեան փոխուած էր, ամբողջ թատրոնը այրելու Բարիզի գեղեցկագոյն և ամենաշնորհալի դերասանուհիներէն մին ալ զոհ տարած էր։ Այդ անսպասելի դժբաղդութիւնը կը պատահէր Արուեստահանդէսին բացման նախորդ օրերուն մէջ։ Բարիզի մէջ արուեստահանդէս ըլլայ և Ֆրանսայի առաջին թատրոնը իր ներկայացումները չունենայ։ Հաղարաւոր օտարականներ որ Բարիզ պիտի գային Ֆրանսական ամենակատարեալ դերասանական խումբը տեսնելու, այդ անկարելի բան էր։ Ուստի կառավարութիւնը և թատրոնի վարչութիւնը որոշեցին ուրիշ թատրոն մը վարձել առժամաբար և այսուեղ ներկայացնել Ֆրանսական մատենագրութեան ամենագեղեցիկ գլուխ գործերը։ այսպէսով Ֆրանսական թատրոնը ամբողջ ինն ամիսներ պակէմ մը նման թատրոնէ թատրոն, թագէ թագ ժուռ կեան, մինչեւ որ իր բուն տեղը նորէն շինուի կամ վերանորոգուի։ Ճարտարապետները այրած չէնքին վրայ քննութիւններ կատարելով, այն եզրակացութեան հասան թէ թատրոնի քարերէն չէնքը կործանին չափ ալեսուած չէր և գայն հարկ չկար բոլորովին քանդելով նորէն շինելու, այլ բաւական էր քանի մը նորոգութիւններ ընել և թատրոնը իր առաջին փայլը կարող էր ստանալ։ Այսպէս ըսուեցաւ և այսպէս ալ եղաւ։ Ինն ամիսէն Ֆրանսական նախկին թատրոնը կարկատելով, ծեփելով, գուներ քանալով, սանդուխներ աւելցնելով, վերանորոգելն և չարթի երկոյ բացման հանդիսաւոր արարողութիւնը տեղի ունեցաւ։ Ամբողջ Ֆրանսայի ամենաընտիր դասակարգը այնտեղ ներկայ էր, Հանրապետութեան նախագահին ու երեսփ. Ժողովին անդամներուն պետունները, Նախարարներէն, բոլոր ազատութեանց դեսպանները, լրագրագիրներ, խմբագրապետներ, մեծ գրողները, թատրոններու տնօրէնները, ազնուապետական մեծ անձնաւորութիւններ, մեծ դերասանները, գեղարուեստագէտներ, ևն. ևն. ամէնքը նեկան դասական թատրերգութիւններէն պանման կոտրներ և բանաստեղծ Միրբէնի մէկ գրութիւնը (ոտանաւոր) տեսակ մը բարի գալուստ էր ուր կատարերգութիւնը եր խօսակցէր ողբերգութեան հետ։ Աւելորդ է ըսել թէ այդ ներկայացումներուն կը մասնակցէին ֆրանսական թատրոնին ամէնէն նշանաւոր դերասանները՝ որոնք համարեա խարէյին համաբաս մը ունին, ինչպէս Մունէ-Սիւլլի, Գոքլէն, Մունէ, Տրեսդոր, Ֆէրոտի Լայն, և տիկիններէն Գարթ, Գարէթթա, տիս Միլիի, Գարիլ Լայլն։ Գլնէնիքայի թագաւորը որ երկար օրէ ի վեր Ֆրանսայի մայրաքաղաքի գտնուելի, ներկայ էր նոյնպէս թատրոնի մէջ։ Այս արտաքոյ կարգի ներկայացումի և թատրոնի վերաբացման առթիւ դերասանները մէկ քանի և թատրոնին կապուած քանի մը անձնաւորութիւններ Գոտուոյ Լէգէոն ոտացան կրթական նախարարին կողմէ։

—Անցեալ երեքշաբթի Սենտ Լուի և երեքշաբթի գիշեր ճիշդ կէս գիշերին, քաղաքի սովորութեան լատին եկեղեցւոյն, երկու պատարագներ մատուցուեցան կաթոլիկ երկիրներու մէջ։ Լեւոն ԺԳ. Պապը ի նկատ առնելով որ այս գիշերը (երկուշաբթի) կը վերջանայ ժ. դարը, կոնդակով մը հրաւիրած է բոլոր կաթոլիկ եպիսկոպոսները որ այս գիշերը ժամ 12ին պատարագ մը մատուցեն նոր դարը սրբազան աղաղորդութեան սկսելու համար։ Պապը այս կոնդակի գործադրութիւնը եպիսկոպոսներու կամքին թողած ըլլալով, անոնք կրնան գործադրել կամ ոչ։ Բարիզի արքեպիսկոպոսը գործադրել տուաւ Պապին հրամանը, և այս գիշեր Բարիզի բոլոր եկեղեցիներուն և մատուռներուն մէջ պատարագ մատուցուեցաւ ժամ 12ին։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Սպարապետի Դիսմ Թղթակցութեանց դ

եղածը ընել։ Մինչեւ հիմա տեսնուած 19 վարակեալներէն 15ը մեռած են։ Այս միջոցիս Վլատիմիրոֆիայի մէջ չորս հիւանդներ կը դարմանուին։ 12 հոգի ալ հսկողութեան տակ առնուած են։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ նահանգները զրկուելիք կրթական քննիչները որոնք Շէյխ-Իւլ-Իսլամի Դրան և ներքին ու կրթական նախարարութիւններուն կողմէ անուանուած են, երէկ կրթական նախարարութեան պաշտօնարանը երթալով իրենց պաշտօնին վերաբերեալ հրահանգները ստացան, որոնց համաձայն՝ Ա. Գաւառներու, գաւառակներու, գիւղախումբերու և մեծ գիւղերու մէջ մէյմէկ կամ երկուքական նախնական վարժարաններ պիտի հաստատուին, Բ. Գոյութիւն ունեցող և նոր բացուելիք վարժարաններուն մէջ կրօնական ուսումը աւելի շատ ու կանոնաւոր պիտի աւանդուի, Գ. Մինչեւ 1313 տարին անգամնելի մնացած և հանրային կրթութեան գործին յատկացուած տուրքերու բաժինները պիտի դարձուին վերոգրեալ նպատակին իրագործմանը։ Դ. Հիմակուան վարժարաններու վիճակը քննուելով պիտի բարեկարգուին, Ե. Օսմանեանները աւելի ընդարձակ և կանոնաւոր կերպով պիտի աւանդուի, Զ. Բարձրագոյն նախակրթարան չունեցող մեծ գիւղաքաղաքներուն մէջ բարձրագոյն նախակրթարաններ և երկրորդական վարժարաններ պիտի հաստատուին, Է. Փոքրով պիտի գործադրուին երկրին ու տէրութեան օգտակար և կրթութեան տարբերուելուն ծառայող ամէն տեսակ բարենորոգումներ։ իսկ այն բարենորոգումները որոնց անմիջական գործադրութիւնը կարելի չէ, Ը. Պոլիս պիտի տեղեկագրուին և Բ. Սմէն տեղ այցելելով կրթութեան անկմանը կամ յապաղման պատճառ եղող արգելքները պիտի վերցուին։

ՇԷՎԳԻ Պէյ, վճռաբեկ ատեանին ազերբայճանցիներու ճիւղին նախագահը, որ հիւանդ էր, երէկ մեռաւ։ Յուղարկաւորութիւնը այսօր պիտի կատարուի։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախաբար Բէյտար փաշա հիւանդ ըլլալով քանի մը օրէ ի վեր ապարանքէն դուրս չելլեր։

ՀԻՃԱԶԻ ՀԵՌԱԳՐԱԹԵԼԻՆ միջոցաւ Մէտինէէն առաջին հեռագիրը Բամազան 10 թուականով Կ. Պոլիս ուղղուած է անանհատի մը։ Իւրաքանչիւր բառը քառասուն փարա է։ Հագիզաք կ'ըսէ թէ այդ հեռագիրը եթէ ընդծովեայ անգլիական հեռագրական թելի միջոցաւ զրկուի իւրաքանչիւր բառն 2 ֆր.25 կ'առնուի. նաև հեռագիրն ալ հարկ է լատինական տառերով գրել։

ԱԻՍՏՐԻՈՅ դեսպան Պառոն ֆոն Բաւիչ երէկ Բ. Դուռը գնաց, բայց արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաշա բացակայ ըլլալով, այցեւտնը ձգեց։

ԾՆՆԴԵԱՆ տօնին առթիւ, Յունաց Ս. Պատրիարքը երէկ առտու հանդիսաւոր պատարագ մատոյց Պէյէրի մայր եկեղեցիին մէջ և բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար։ Ռուսիոյ, Յունաստանի, Սերպիոյ և Սեւ Լերան դեսպաններն ալ ներկայ գտնուեցան։

—Պուլկարաց Պալթու եկեղեցիին մէջ ալ Ս. Եկղարքը պատարագ մատոյց և բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար։ Ներկայ էր պուլկարական գործակատարը՝ իր բոլոր պաշտօնեաներով։

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ԲԺԻՇԿՆԵՐԸ.—Զեռնհաս պաշտօնարանը ծանոյց Քաղաքապետութեան և բոլոր կուսակալութեանց թէ Թաղապետական բժիշկներուն ամսաթոշակները պէտք է կանոնաւոր կերպով վճարել, քննութեան համար տեղ մը զբրկուելիք բժիշկներուն նախապէս ճամբու ծախքը՝ հեռաւորութեանը համաձայն՝ մէկ անգամէն հատուցանել, ինչպէս նաև դիպաններուն համար դեղի և այլն ծախքերը, թաղապետական պաշտօնարաններուն մէջ սենեակ մը յատկացնել վիրաւորները և հիւանդները քննելու և անմիջական դարմանները ընելու համար, դիպաններուն համար անտուն մը սահմանել, կեղծամշկի ներարկութեանց համար գրեթէ մը և մեծ ու փոքր բիւվէրիզաթէօր գործիքներ գնել, մոմազոծ կտաւէ հագուստներ շինել բժիշկներուն՝ տարափոխիկ հիւանդութեանց ատեն գործածուելու համար, բժիշկներուն կողմէ թաղապետութեան տնօրէնին տրուելիք տեղեկագրին մէկ օրինակը հաղորդել առողջապահական քննիչներուն և եթէ անոր պարտականութիւնը չգործադրուի, առողջապահական քննիչը բողոքէ կառավարութեան։ Վերջապէս պատասխանատուութեան ենթարկել թաղապետութեանց այն տնօրէնները ու պաշտօնաները որոնք բժշկական տեղեկագիրներուն տրամադրութիւնները չեն գործադրեր։

ԿՐԷՏԷի խլամ կարօտեալներուն համար նպաստամատոյց յանձնաժողովին կողմէ հազար պարկ ալիւր չարաթ օրը Կրէտէ զրկուեցան Թրիքոն շոգենաւով։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ սովալներուն համար կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 503,934 ղրուշի։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ կառավարմամբ որ երէկ առտու պիտի գար, կէս օրին Սիրբէճէի հասաւ։ Այսօր ալ կէս օրին եկաւ, վասն զի Զաթալճայէն անդին շատ ձիւն տեղացած է։

ՆԵՐԲԻՒՆ գործոց նախարարութիւնը ծանոյց ամէն կողմ թէ այն գաւառացիները որոնք իրենց ծննդավայրերէն վերջնական կերպով կը հեռանան և իրենց բնակութիւնը պաշտօնապէս Կ. Պոլիս կը փոխադրեն, այդ փոխադրութեան թուականէն սկսելով խճուղիներու շինութեան տուրքէն ազատ պիտի ըլլան։

ՆՇԱՆ ԹԱՇԻի կողմը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, զինուորական պահականոց մը պիտի կառուցուի։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ և թղթատարական վերատեսչութիւնը որոշեց Կ. Պոլսոյ և Սէլանիկի երկաթուղիին համար կարգուած թղթատարական շէնքն ի վեր պաշտօնեաներուն թիւը չորսի զեղչել և բացը մնացած ամսաթոշակները յատկացնել ծովային շէնքուն պաշտօնեաներուն։

ՎԱՆԱՅ նորընտիր տէֆթէրտար Իսմայիլ Բէյի էֆ. հրման ստացաւ՝ անմիջապէս իր պաշտօնատեղին ուղեւորելու համար։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Հանրապետութեան նախագահը հրամայեց Կ. Պոլսոյ դեսպան Պ. Քոնթանի, որպէս զի փրանսական գաղթականութեան իր շնորհակալութիւնները յայտնէ՝ Տարենցլուխի առթիւ եղած շնորհաւորութիւններուն համար։

ԽԱՒՆՈՒՐԴ ՔՈՆԵԱՔ.—Թուրք լրագիրները ձեռնհաս պաշտօնարանին ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն թէ՝ օտար երկիրներէ բերուած և թէ Կ. Պոլսոյ մէջ պատրաստուած խառնուրդ քոնեաքներու համար։ Ատոնց շատերը եղեւիւն և ուրիշ ծառերու կեղեւներէն կը պատրաստուին և Եւրոպայէն բերուած քոնեաքներու չիներուն մէջ կը լեցուին։

ՌՈՒՍ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ. — Ռուսական Անտէռա շոգենաւը 1680 ռուս զինուորներով՝ երէկ Վլատիվոսթոքէն Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց և ուղղակի Օտեսա ուղեւորեցաւ։

ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍ Խալիլ Բիքթաթ փաշա բոլորովին ապաքինած ըլլալով, երէկ Բ. Դուռը գնաց։

ԱՍՈՐԻՆԵՐՈՒ Պատրիարքը շաբաթ գիշեր կայս. պալատ երթալով էֆֆարի սենեակին մասնակցելու պատիւը ունեցաւ։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ վարժարաններու ընդհանուր վերատեսչութիւնը ծանոյց առողջապահական ընդհանուր քննիչին, որպէս զի ճաշարաններու մէջ մաքրութեան և դեղաները, պատառաքաղները հայն մէկ ամանի մէջ լուալ չտալու մասին հսկողութիւն կատարելու պաշտօնով քննիչ մը կարգուի։

ՄԻՏԻԼԻԻ մէջ ձիթապտուղի բերքը այս տարի այնչափ առատ չէ. ձէթերուն մէջ ալ շատէն աւելի թթուտ կը գտնուի։

—Միտիլլիի նահանգիստը մաքրելու համար շոգենաւակ մը և գործիքներ պիտի զրկուին։

ԹՈՒՐԳԻՍ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Աթէնքի լրագիրներէն շատերը փափաք կը յայտնեն որ Թուրքիոյ և Յունաստանի միջեւ եղած բարեկամական յարաբերութիւնները աւելի շատանան։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԵԼԵՒՄՈՍԻՆԸ.—Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, Պուլկարիոյ կողմէ Պանք տը Բաուիէն և Պանք ատ Բէյի Պայէն կատարուելիք ուիթուն միլիոն ֆր.ի փոխառութեան բանակցութիւնները յաջողելու վրայ են։ Պուլկարիա այդ գումարին պիտի հատուցանէ օսմ.-Հանրային Պարքի վարչութեան ունեցած երեքուկէս միլիոն ֆր.ի պարքը տուրքերու յետնեալ մասէն գոյացած։ Փոխառութեան պայմանները վերջնապէս պիտի կարգադրուին նոյն պտնքաներու ներկայացուցիչներուն հետ։ Պուլկարիոյ մէջ ալի, նիախոտի և քարիւղի մենաւաճառ հաստատելու մտադրութիւն կայ։ Միայն ծխախոտի մենաւաճառը որ տարեկան 15 միլիոն ֆր. պիտի արտադրէ, պիտի յատկանայ նոր փոխառութեան տոկոսին ու գլխաւճարին։ Ալէն ու քարիւղէն ալ տարեկան տասը միլիոն ֆր.ի նոր հասոյթ մը պիտի գոյանայ։ Կալուածական տուրքին գանձմանը մասին հաստատուելիք նոր դրութեամբ մը հասոյթի ուրիշ առաւելութիւններ ալ ձեռք պիտի բերուին։ Արտաքին փոխառութեան վերջին երկու կորտները վճարուած են՝ պետութեան հասոյթներէն։ Նաև չորսուկէս միլիոն ֆր.ի գումար մը աւանդ ձգուած է Բարիզի ու Վիէննայի մէջ՝ յունուար 14ին վճարուելիք կտրոնին համար։ Փետրուարին Լոնտոնի մէջ վճարուելիք կտրոնին յատուկ գումարին կէսը Անգլիա զրկուած և միւս կէսն ալ Պուլկարիոյ ազգային պանքային յանձնուած է։

ՀՐԵՏՀՆԵՐ.—Երէկ գիշեր ժամ 2ուկէսին հրդեհ ծագեցաւ Դալաթիա Հարաճը փողոցը նպարավաճառի քարուկիր խանութէ մը։ Թէ՛ այդ շէնքը, թէ՛ վրան գտնուած երկու սենեակներ և թէ քովի ծխավաճառին վրայի սենեակը այրեցան։ Նպարավաճառին խանութը հարցաքննիչ դատաւոր Թալաթ պէյի սեպհականութիւնն էր և Տիվիթրի ու Վանկէլ անուն երկու Հելենացիներ վարձած էին։ Խանութին ապրանքները 350 անգլիական ոսկիի ապահովագրուած էին։ Հրդեհը սկսելէն առաջ վարձակալները ու իրենց մարդիկը խանութը գոյած ու մեկնած էին։ Կրակը յանկարծ սկսաւ խանութին վարի ու մէջին յարկերէն։ Ոստիկանութիւնը այդ պարագաներէն կասկածելով է որ հրդեհը դիտմամբ ձգուած է, քննութեան ձեռնարկեց։

—Երէկ գիշեր, ժամ 3ին Քալեոնճը Գուլլուքի Թէպէրս փողոցին մէջ սափրիչ Արթին խանութէն հրդեհ ծագեցաւ։ Ոստիկանութիւնը և ուրիշներ օգնութեան հասնելով վտանգին առաջքը առին. սափրիչին ապակեփեղկը, սանդուխի քարի մը ոտքեր և այլն այրեցան։ Կրակը առաջ եկած էր սրբիչի մը բռնկելէն որ լամպարին շատ մօտը կախուած էր։ Խանութը Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցիին կալուածներէն էր։

—Պոլսոյ Բրկատ Բաղարի կողմը Իբլիկի խանին մէջ երէկ գիշեր ժամ 2ին Արնաւուտ Հաճի ձէմալի սենեակը այրեցաւ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Պոլսոյ կողմը զանազան թաղերու մէջ գողութիւն ընողները երէկ իրիկուն ձերբակալուեցան Շահկատէ Պաշիի կողմէ՝ տան մը մէջ գողութիւն կատարած ատենին։ Ատոնք են Սրարկիրցի Մէհմէտ, Բուսնուացի Մէհմէտ Շէվքը և Կարսցի Հասան։

ԹՐԷՖԼ-ՄԱԶՈՒՐՔԱ դաշնակի և մանաւոլի համար, որ բրօֆէսօր Բ. Վլանթիի հեղինակութեամբ հրատարակուեցաւ, ձրիապէս պիտի տրուի ամէն անոնց որոնք թրեֆլ անուն սիկառի թուղթի երկու կապարիչ կը ներկայացնեն։ Դիմել Դալաթիա, Խրիմիտի տպարանը, Վոյվոտա պահակատոնին դիմաց։

ՁՐԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Բերայի Մեծ ճամբուն (անցք Կալաթա-Սերայի) 0 կրան մակագէն նոր տունը նոր տարւոյ առթիւ վիճակահանութիւն մը կազմած է իր յաճախորդաց համար. ամէն անոնք որ 50 դահեկանի գնում մը ընեն, ձրի տոմսակ մը պիտի ունենան. ուրիշ տեղ մը կը հրատարակենք նուէրներու ցուցակը (տասը առիթիթիք առարկաներ)։ Ամէն անոնք որ կը փափաքին նուէրներ գնել, կը խնդրենք որ հաճին մեր պատուական տունն անդամ մը յաճախել՝ ուր պիտի գտնեն ամէն ինչ։

ԿԱՂԱՆԴԷՐ.—Շրմիզերի Իսմիվէռսկի վաճառատունը կաղանդէրներու շատ ճոխ հաւաքածոյ մը բերել տուած է։ Այն վաճառատան ապրանքները վերջին աստիճանի ճաշակաւոր ըլլալով, կը յուսանք թէ մեր ընթերցողները նախապատուութիւն պիտի տան այդ վաճառատան։ 4

Ազգային Լուրեր

Լէվիաճնայ դիւանին կողմէ հետեւեալ յայտարարութիւնը տրուած է.—«Այսու յայտարարի ի գիտութիւն հոգեւոր վարչութեանց, և աշխարհիկ դասու մերազնէից եթէ Նորին Ս. Օծութիւն, ազատ կացոյց ի միաբանութենէ Մայր Աթոռոյս և ի կողմանէ կուսակրօնութեան Հմայեակ վարդապետ Տ. Յարութիւնեան Ախալցխացի, ըստ կրկին խնդրանաց նորա մատուցելոց յանուն Նորին Սրբութեան յինն յունիս և յեօթն նոյեմբերի տարւոյս, որ և ընդունելով Ս. Հայրապետն բարեհաճեցաւ մակագրել ի վերայ վերջին խնդրոյ նորա այսպէս. «Յանձնեմք ի Սինօդ գրել որ հարկն է ազատ համարել զխնդրատուն ի հոգեւոր կոչմանէ ըստ ցանկութեան և ըստ խնդրանաց իւրոց»։ Ուստի և հրաժարեալն կամովին ի կարգէ և ի կոչմանէ հոգեւորականութեան, դադարեալ է յետ այսու կրելոյ զգեստ և զվեղար կուսակրօնի և կատարելոյ զո՛ և է սրբազնագործ պաշտօն և եկեղեցական օրինակատարութիւն համարելով իր ոչխարիկի ոք»։

—Թիֆլիսէն կը գրեն թէ Ս. Հայրապետը հետեւեալ նոր կոնդակները շնորհեր է.—Կոնդակ յանուն Տ. Գաբրիէլի վարդապետի Սաֆուանեանց, որով պատուիրուեցաւ նմա ընկերակցութեամբ Տ. Թադէոս վարդապետի Առիւծեանց գնալ ի վանս Ս. Խաչի Արքեղաղու յաղագս հսկելոյ ի վերայ արդեանց ուխտի տօնին։

Կոնդակ յանուն վիճակային կոնսիստորիայի Վասպուրականի և Իմէրէթի, որով պատուիրուեցաւ նշանակել մասնագէտ անտառապահ մի ի կառավարել զկալուածս Մարցայ և զանտառս վանօրէիցն Սանահնի և Հաղբատի։

—Հաճընէն կը գրեն թէ տեղւոյն գայմագամ Իսքէնտէր պէյ համակրութիւն ցոյց կու տայ տեղւոյն ազգ. որբանոցին նկատմամբ և երբեմն ալ անձամբ կ'այցելէ և ուսուցչական մարմինը կը խրախուսէ։ Անցեալները, Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, որբերը կառավարական պաշտօնատունը երթալով, Վեհ. Սուլթանին ձօնեալ երգեր երգեր են, և ազգ. վարժարանի աշակերտներուն շաբաթէն բաժնուած ատեն, գայմագամ պէյը հրամայեր է որբերուն կրկին տալ։

—Սեբաստիոյ ազգ. որբանոցի Խնամակալութիւնը հրաժարեր է իր պաշտօնէն։ Տեղւոյն Բաղ. Ժողովը Խնամակալութեան հաշիւները մանրամասնօրէն քննելէ ետքը վաւերացուցեր է, և նկատելով որ բարւոք պաշտօնավարութիւն մը ունեցած է այդ մարմինը, վերընտրեր է զայն։ Վերընտրեալ Խնամակալութիւնը որբանոցին կրօնքի ուսուցիչ կարգեր է Գէորգ վարդապետ Ասլանեանը։ Գէորգ վարդապետ Ս. Նշան վանքին մատակարար կարգուեր է Մեսրոպ ատեն։

—Երէկ, Ս. Ստեփաննոսի տօնին առթիւ Մայր եկեղեցւոյ մէջ ըստ սովորութեան հանդիսաւոր արարողութիւն տեղի ունեցաւ։

—Օրթաքէօյի մէջ կազմուած Ազքատախնամը, ինչպէս անցեալ ձմեռ, այս տարի ալ 50 աղքատ ընտանիքներու ածուխ բաժներ է, թաղին մէջ գտնուող կարգ մը օտարազգի աղքատներն ալ մասնակից ընելով։

—Եդեսիայէն գրուած նամակ մը յաւով կ'իմանանք Էլիսա Էսվէտ էֆ.ի մահը, բարեսէր անձ մը՝ որուն վրայ մեր Եդեսիոյ թղթակիցը քանիցս գրած էր ակէ առաջ։ Հանգուցեալը վաճառական և տեղւոյն առեւտրական դատարանի անդամ, թէեւ ոչ-Հայացեալ՝ հոմէական էր կրօնքով, բայց միշտ իր նպաստները չէր զլացած մեր ազգայիններուն, իր վերջին հիւանդագին օրերուն մէջ իսկ, ու անցած տարի իր նպաստովը մասնակցած էր նաեւ Եդեսիոյ Մայր եկեղեցիին ծանոթ շինութեան։ Եպիսկոպոսութեամբ կը յիշուի մանաւանդ որ տարիներ առաջ երբ Ազգ. Պատրիարքարանէն աւելի առատութեամբ նպաստ կու գար կարօտեալներու համար, եկած ամէն գումար այն ատեն նպաստաւորը պայմաններու տակ գործելու դիւրութիւն վայելելով յիշեալ վաճառականին տրամադրութեան տակ կը դնէր։ Վերածուելու համար ամենակենսական պիտոյքին՝ ցորենի, ինչ որ հանդուցեալ Էլիսա էֆ. խղճմտութեամբ ու ամէնէն շահաւոր պայմաններով ի գործ դրաւ, իր նպաստն ալ աւելցնելով ստացած գումարներուն վրայ։ Հանգուցեալը Լատինաց Սէնթ-Մարի եկեղեցիին մէջ թաղուեր է փոխարէն կարեւոր գումարի մը, զոր կը տակած էր նոյն եկեղեցիին։ Կ'իմացնեն որ հանգուցեալին դագաղը մակագրուած է «Հայր աղքատաց» պատուաբեր մակդիրով։

—Բաղէշի մեր թղթակիցը կը գրէ մեզ 13 դեկտ. թուականով.— «Գեր. Առաքնորդ Հօր մէկ գրութիւնը կը յայտնէ որ Մշոյ մէջ իր գործը աւարտած ըլլալով, վանքերը ուխտի և այցելութեան գացած է. այս շաբաթու հոս կը սպասուի։

«—Գայթակղելի դէպք մը մէկ երկու շաբաթներէ ի վեր ամէնուս զզուանք պատճառելու քնութիւն ունեցած էր. վերապահութեամբ լուռ կը մնայինք ելքը դիտելով և մեկին ու հարազատ տեղեկութեանց սպասելով։ Ահա՛ եղելութիւնը.— Քաղաքիս երեւելիներէն ու պատուաւորներէն հաշուուած, նոյն իսկ Գաւառական Վարչութեան ատենապետը՝ Մ. Ց. աղան, իր ամուսնացած աղջիկը կրկին ամուսնացուցած է երիտասարդի մը հետ, հիմնելով աշխարհական պակով (?) թէ քահանայի մը միջոցաւ, ինչ որ ծածուկ կը պահուի։ Այդ աղջկան հին փեսան ողջ առողջ է, իր միակ յանցանքը թուի թէ պանդուխտ ըլլալն է, իսկ մեր պանարկած տղան՝ որ աւելի նախանձախնդիր ըլլալու էր հայ կրօնքն և սոհմային սովորոյթներուն, խիստ չնեղեր ինքն իսկ օրինակ ըլլալ անօրինակ գայթակղութեան մը՝ օրուն վրայ պժգանքով կը նայի բոլոր Բաղէշցին։ Այդ խնդիրը Ազգ. Առաջնորդարանին սեղանին վրայ է, ուշի ուշով պիտի հետեւինք ձեռք առնուած միջոցներուն ու խնդրոյն ի՛նչ կերպարանք առնելուն։»

Հեռագիր Այսօրուան

ԶԻՆՈՒՈՐ ԴԻՊՊԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 7 յունուար.— Բէքթինէն կը հեռագրեն թէ Լի-Հունկ-Զանկի հիւանդութիւնը խիստ ծանրացած է։

—Բէքթինէն ուղղուած հեռագրի մը նայելով, Զինու արքունիքը Տէրութեանց ծանուցագրին համար փոփոխութիւններ առաջարկեր է, բայց դեսպանները մերժեր են։

ՊԻՐԼԻՆ.—Պէլճիքայի թագաւորը մօտերս Ռուսիա ուղեւորելով Նիքոլա կայսր հետ պիտի տեսակցի։ Զինու մէջ Պէլճիքայի ունեցած փափաքները իրագործելու մասին։ Լէյոբոլտ թագաւորը հաստատապէս կը յուսայ թէ Ռուսիոյ ու Ֆրանսայի աջակցութեամբ պիտի կրնայ իր ուզածը ձեռք բերել Զինու մէջ։

ՀՌՈՄ.—Պապը հրահանգներ զրկեց Զին գտնուող եկեղեցականներուն։ Նաեւ օտար դեսպաններէն խնդրեց պահպանել անոնց կեանքը։

ՊԻՐԼԻՆ.—Վալտէրսէ մարշալը Տարնգլիի առթիւ իր կնոջ զրկած շնորհաւորական հեռագրին մէջ ըսեր է թէ Զինու մէջ խաղաղութիւնը անպատճառ պիտի վերահաստատուի։

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Բարեյուսոյ գաղթականաբնակ առնուած լուրերէն սա կը հետեւի թէ կացութիւնը խիստ ծանր է։

—Լորտ Դիլքէր անկարող է հանքերը պաշտպանելու։

—Պոէրները վերստին ձեռք անցուցած են և կը գրաւեն Օռանժի ամբողջ արեւմտեան մասը։

—Նոքա զօրավարը որուն պաշտօն յանձնուած էր հալածել Տիվիթը, ձախողուած մը ունեցեր է Լինտլիի մէջ։

Գիլօլն.— Հոս հասած լուրերու նայելով մը Բայեյուսոյ Գլուսիոնի մէջ շարժումը հնազանդեալ ծանր հանգամանք մը կը ստանայ։ Պոէրներուն և Հոլանտացիներուն ամէնքն ալ դուրսէն մեծաքանակ զէնք բերել տալու զբաղած են. ամէն օր նոր նոր զօրաբաժիններ կը կազմուին։ Ուէթ շաբթուան մէջ 6500 հոգինոց հոլանտական զօրաբաժին մը կազմուեր է։

—Լոնտոնէն անգլիացի զինուորներուն համար զրկուած կաթեր հայն Պոէրներուն ձեռքը ընկան. նաեւ երեք հազար փամփուշտներ։

ԻՏԱԼԻԱ

ՀՌՈՄ.— Պ. Կասբարս Ֆինալի Իտալիոյ գահաժառանգին նախարար անուանուեցաւ։

Վերջին Ժամ

ԶԻՆՈՒ ԴԻՊՊԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 7 յուն.— Շանկայէն կը հեռագրեն թէ Թունկ Ֆու-Սիանկ զօրավարին զինուորները ապստամբեր են։

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Գիլքէր կը հեռագրէ Բրէթորիայէն յունուար 6 թուականով.— Պէլֆոնթէնի դիրքերը Սթէնքարի մէջ Նաուրտրդի մօտ (Թրանսվալ) ճակատամարտ մը ունեցաւ Տըլարիի հետ։ Թշնամին պարտաւորեցաւ դէպի հիւսիսային արեւմուտք քաշուիլ։ Նոքա զօրավարին զօրախումբին հարիւր քսան զինուորներ Լինտլիի մօտ ճակատամարտ մը կատարեցին Պէլչերներուն հետ։ Երեք սպայ և տասնըհինգ զինուոր սպաննուեցան։ Երկու սպայ և քսան զինուոր վիրաւորուեցան։

ԼԱՄՍՏՈՐՎԻ ԿՈՄԸ

ԲԵԴԵՐՈՊՈՒՐԻ.— Լամստորվի կոմը վերջնապէս կոչուեցաւ արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնին։

ԱՆԶՈՒԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԻՇԵՊ.—Առեւտրական նախին նախարար Պ. Լուքաց անձնասպան եղաւ՝ ինքզինքը Դանուբի մէջ նետելով։ Կ'ըսուի թէ Ղէրային հիւանդութեան մը հետեւանքով վերջ տուած է իր կեանքին։

ՂԱԼԱԹԻԱՅ ՍԱՀՄԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռք Դ.	Ս. Ո.	25	12
Ամէնէն բարձր գին	»	25	12
Ամէնէն վար գին	»	25	10
Բուսմէլի երկթ. գոց.	Ֆր.	111	37 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	111	50
Ամէնէն վար գին	»	111	25

ԲԱՑՈՒԹԻՒՆ 26 Դեկտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռք Դ.	Ֆ. Կ.	25	12
Բուսմէլի Երկաթուղի	Ֆր.	111	37 1/2
Սամանէք		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Գանքա		—	—
Քէտիր Ժէնէրալ Օթթ.		1	04
Սօս. Ոթ. Շանց է Վալէօռ		9	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	02
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	25
» Ծուխանա		197	—
« պարտատ.		151	—
Բարաք Կ. Գոլոս		450	—
Թրանսվալ		65	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտան 3 ամիս	Ղրշ.	109	05
» » » չէք	»	110	10
Փարիզ » »	Ֆր.	22	90
» » » չէք	»	22	74
Վերլին անտկոս չէք	Մարք	18	12
Վիէննա չէք	Ֆիորտ.	21	77

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանկնոց	Ղրշ.	17	33
Ճապոնական ոսկի	»	2	08
Թալ էմիրիկալ	»	30	10
Գրմիտ	»	5	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	104	02
Մէճիտիէ	»	25	—
Բուպլի Թղթադրամ	Ս. Ո.	3	62

ԾԻՐԻՊԱՏԱՆ ՍԱՀՄԱՆ

ԹԱՐԻՋ, 7 Յունուար

Ֆրանս. Ռենթ 3 %		102	10
» » 3 1/2 %		83	10
Եգիպ. Գնուս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	45
» » » Դ. } գոց.	»	23	50
« « « Դ.	»	26	32
Օսմ. Գայս. Գանքա	Ֆր.	542	—
Օսմանիէ	»	447	—
Բուսմէլի Երկաթուղի	»	112	—
Օսմ. Մոդյասուն	»	523	—
Օսմ. Ռէժի	»	314	—
Թրքօսթէճ Փիւրը 4 %		491	—
Քէտիր Լինդ		1121	—
Խուլական Գանք	»	95	10
Պարտնեռատ արտաքին	»	71	15
Թրանսվալ	»	66	25
Հէք Լանսանի վրայ	»	25	110
Գրամ (գոլ)	»	3	

ԼՈՆՏՈՆ, 7 Յունուար

Անգլիական Քոնսոլիտէ	97	25
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	87	75
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.	22	87
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. գոց.	22	87
Օսմանեան Գանքա	11	62
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	35	50
» Մենաբոլ	42	50
Գուլիարական 1888	84	—
Լիմիրսկին ինդիքէթ	103	73
Տօմինիոն	103	—
Թրանսվալ	2	63
Այտրն երկաթուղի	10	50
Փոխառութիւն	25	315

ՓԱՐԻԶ, 7 Յունուար

Ռուսական Լանսանի վրայ	»	—	—
Բուսմէլիի երկաթուղի	»	105	20
Օսմ. Ռէժի	»	293	—

ՎԻԵՆՆԱ, 7 Յունուար

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		23	—
ուսմէլիի երկաթուղի		113	50

ԼԻՍԱՆ, 7 Յունուար

Ռուսական	»	236	15
Բուսմէլիի երկաթուղի	»	110	—
Ենթատ. երկթ. պարտատեռագիր	»	—	—
Սնտ. Լանսանի վրայ 3 ամս.	»	28	220

ԶԻՐ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ο ԿՈՒԱՆ ՄԱԿԱԶԼԻՆ

Մեծ-Փողոց, անցք Կալաթա-Սերայի

1. Նուէր. հայելի մը չափէն վրայ. 2000 դահեկան արժէքով։
2. Լիքէօռի գեղցիկ սեղմիս մը. 1000 դահեկան արժէքով։
3. Աղդուզարդի հայելի մը. 500 դահեկան արժէքով։
4. Գրասեղանի կառնիթիւռ մը (10 կտոր). 400 դահեկան արժէքով։
5. Զոյգ մը կենդանագրի շրջանակ. 200 դահեկան արժէքով։
6. Զոյգ մը աշտանակ. 100 դահեկան արժէքով։
7. Զարմանալի մը. 75 դահեկ. արժէքով։
8. Մեռաղէ կաղամար մը. 75 դահեկան արժէքով։
9 Ձեռագրքի առուի մը. 50 դահեկան արժէքով։
10. Աշտանակ մը. 50 դահեկ. արժէքով։

Ամէն անոնք որ 50 դահեկանի գնում մը ընեն ձրի տոմսակ մը պիտի ընդունին։

Վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ 1)14 փետր. 1901, առաւօտեան ժամը 11ին (Հ. Ե.)։

ԳԱԼԼԻՊՕԼԻՍ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Բերա, Մեծ Փողոց, Ս. Անդրեան եկեղեցիին դիմաց

Գալլիպոլիի պատրաստ հանդերձեղէնի վաճառատունը, որ Բերա, Մեծ-Փողոց, Ս. Անդրեան եկեղեցիին դիմաց կը գտնուի և որ ճաշակաւոր, տոկուն ու նպաստաւոր գիներով կը ծախէ իր ապրանքները, այս անգամ յառաջիկայ տօնական օրերուն առթիւ մեծապէս զեղչած է իր նորաձեւ ապրանքներուն գիները։ Կիներու, պղտիկ աղջիկներու և տղոց համար ամէն տեսակ պատրաստ զգեստներ կը ծախուին։ Երկու սեռէ նորաձեւութեանց սիրահարները անշուշտ օգուտ պիտի քաղեն այն առթիւն, զոր Գալլիպոլիի վաճառատունը կ'ընձեռէ հանրութեան և իր յաճախորդներուն, ամանորի առթիւ իր գեղեցիկը կատարելու համար գիւրամատչելի գիներով։ 1—12

ՏԵՂԵԿ. Ն. ՏԵՂԼԱՆԱՐԵԱՆ

ԲԱՌԱՍՏԻՈՅԱԿ ԱՅՏԱՆԻՈՒՆՆԵՐ

Ֆրանսերէն ի Հայ

Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Սրբագրեալ եւ նոր աւելցեալ

աւելի քան 1350 բառեր

Որոց չորս 350ը աշխատակիրներուն

յօրինածներն են

ԳԻՆ 3 ԴՐՈՒՇ

Կեդրոնատեղիք Մարգարեանի և Վէյսի գրավաճառանոցները։

ՍՄԱՆՈՐ

ԿԱՂԱՆԴԷՐԻՆԵՐ

ԽԻՍՏ ՃԱՇԵԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ՇԱՏ ՆՊԱՍՏ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ

1901 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

Գին Բառասուն փարայ

Ազգ. Հիւանդանոցի այս անգ օրացոյցը մաքուր սպագուրթեամբ հրատարակեալ է, ինչպէս յայտնի է անցեալ տարի եկեղեցական ժամերգութեանց մասը ուսումնասիրելու մանրամասն և ճոխ տեղեկութիւններ կը պարունակէր. այս տարի իւրաքանչիւր օրուան եկեղեցական պաշտամանց պատճառները աւելի ճոխացած են. օրացոյցին սկիզբն ալ յատուկ խրատ մը գրուած է [illegible] եկեղեցական և եկեղեցասիրաց

Հոգաբարձութիւնս կը փափաքի յայտարարել թէ Մինչև Հայոց Տիրոջ Օրացոյցն է [illegible] Ազգային Պատրիարքարանս [illegible] ուստի պէտք է [illegible] քերուն վրայ գրուած կերպարանքներ [illegible] է «Ս. Փրկչ Ազգ. Հիւանդանոցի տեսակարութիւն 1901»

Անցեալ տարի 40,000 օրինակի չափ պարզ օրացոյց [illegible] հանրութիւնը [illegible] մը դարձ [illegible] համար, ուստի Հոգաբարձութիւնս կը յուսայ թէ այս տարի ալ բարեսէր ազգայիները պիտի փութան մէկ օրինակ գնելով անոնցմէ հրատարակել Ազգային հիւանդանոցի հիւանդասիրաց [illegible] կարօտեալներու։

Ինչպէս անցեալ տարի, այս տարի ալ Ս. Պատրիարք Հայրը յատուկ շրջաբերական կոնդակով յանձնարարած է բարեսէր հայաբնակիչներ Հիւանդանոցի ի նպաստ հրատարակեալ այս օրացոյցները գնել։ (Հոգաբարձութիւն)

1901

ՏԱՐԿԵՐԷՆ, ՀԱՅԵՐԷՆ, ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԵՒ ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԼԵԶՈՒԱՒ

ՕՐԱՑՈՅՑ–ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ, Պապայ Հառուզ, Կ. Պոլիս.

Կը գտնուի Պոլսոյ եւ Գաւառաց բոլոր Գրավաճառներու եւ Թղթավաճառներու մօտ

ՄԵԾԱԳԻՆԱԿ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒ ԳՈՀԱՅՈՒԹԻՒՆ ՉԵՂԸ

Ս. գնով 5 դրամ. Ս. գնով 3 դրամ.

VIN DE BUGEAUD

TONI-NUTRITIF au QUINQUINA et au CACAO

ՊԻԻԺՈՅԻ ԳԻՆԻ

ԿՈՐՈՎԻԶ, ՍՆՆԴԱՐԱՐ, ՇԵՆՈՒԱԾ ՖԻՏԲԻՆՅՈՎ ԵՒ ՔԱՔԱՕՅՈՎ

Կորովիզ դեղերու յատկութիւնը։ Կը վերանորոգէ արիւնը, ուժերը, կը զարգացնէ մարսողութիւնը, կը զգօնէ ախորժակը, կը կազդուրէ ստամոքսային գործարանները, մէկ խօսքով կը յարմարի բոլոր տկար ու յոգնած մարդոց։

ՊԻԻԺՈՅԻ ԳԻՆԻՆ կը գտնուի բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ։

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ. — P. LEBEAULT & Cie

5, Rue Bourg-l'Abbé, PARIS

ՄԻՇԷԼ ԹԻՖԼԻԶԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՍՏԱՆԻ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Ղալաթիա, Վօյվոտա Պահականոցին կից թիւ 91

Վաճառատան մէջ առատ ամէն տեսակ ակնոցներ ժամացոյցներ և վիրաբուժական գործիքներ կը գտնուին։ ԱԿՆԱՐԱԿԱՆ և բիւրեղներ (շիրինկա), դիտակներ մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացուցիչներ, մանրադիտակներ (միքրոսքոպ) փոքր և մեծ մանրադիտի ապակիներ, նորատեսակ ոսկի և արծաթի ակնոցներ կը պատրաստեն վաճառատան մէջ։ Գիները շատ ժամանակ։ Ճաճանչագրեր շատ գոհ պիտի մնան։

ՓՈՒՐՍԱԿԱՆԱԿ։ կակաչ և կարմրավասի (քառշոկ) առաջ կանչուած կ՝ պատրաստեն գասեզ պաղը։ տեսակ գլ

LE BROVEÏNE

LES PROVINCES RÉUNIES

ՀԱՄՏԱՏԵԱԼ ԻՊՐԻՒՔՍԷԼ

Ապահովագրական ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԸՆԴ. ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Գործակալ Տնօրէնութեան Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Ճէլաթ խան

Գաւառաց համար պատուաւոր եւրաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

Լ'ԻՒՐՊԷՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐ ՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

Հաստատուած 1838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ընկ.

76 միլիոն ֆրանք

Կեդրոնական վարչութիւն Բարիզ, Բէլլիէյ փողոց թիւ 8 և 10

—o—

Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա Վօյվոտա, Լոսանաս խան։ Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, ուխտի Լիւսէ։

ՀՈՅԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. իրաւունքով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Ռիսկերտարի Ընկերութեան տարարանը. Մեծ Մարգարիտ 37 [illegible]

Երաշխաւորութեան գումար 121,765,333 ֆր.
1898ի հաշիւով 34,775,462 »
1899 մ. 3 ամսու Ընկերութիւնը իր տարա- [illegible]
Հարստութիւնը (մարած է մօտ 64,172,000 »)

Գլխ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
Ա. ՀԱՅՐԻԵԱՆ Գալաթիա Մեծ Փողոց 24

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Խալջանմիրեան ՈՐԴԻ

ԱՍԵՐԻԱՆԱՆ ԱՏԱՄՆԱՊԱՏՈՒՄ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եաննի գրտիկրատան վերի յարկը, ճիշդ Զրպարտեանց դէմը)

[illegible] մէկ անգամէն [illegible] ցաւով գիմելու եւ բուժուած վերադառնալու [illegible]

Ներքնոյ եզրակաց, Նարբ, ճաշակաւոր գիմացկուն արհեստական [illegible] կը պատրաստեն, լաւ և [illegible] դէմի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամելութիւն եւ ազատ առաստանութիւն [illegible]

Բերան հիւանդութիւնը կատարելապէս կը բուժուի [illegible] թիմնցուցիչ գեղեցիկ և [illegible] առանց ցաւի [illegible]

Ե. Գ. Ձմեռնոյ կիրակի օրեր ալ (միայն կէս օր) [illegible] (միայն կէս գիշեր) [illegible]

Մանօր.—[illegible] 197

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբ քումները, յոգնացաւը, ճմլում, վերք ևն։ Անձնական դեղ պատուիրելու և կոչտի համար։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ։ (փնտռել մեր ստորագրութիւնը)։

ՊԱԼՔԱՆ

ՍՐԱՆՁԵՆՇՈՒՆ ՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՍԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի տարի հաշիւներու գումարն է 19,584,276 ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վարձ և խառն ապահով գրութիւն, երկու դրամագլուխով, տարեց օժտի դրամագլուխ այլեւայլ կազմակերպութիւններով, շատ ուրիշ կարգով։ Նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվճարելի կը դառնայ, այսինքն Կ կերպութիւնը ամէն առանց թիւն չընելու ապահովագրական անձնական ուժեղութեան, ճնշմարտի, ամէն կարգ ճամբորդելու պարագային, եթէ առանց թոյլատրելու ալ կատարուի նմանապէս ամէն սակի յանցում չի պահանջեր։ Ապահովագիրները վնաս ունիս յետոյ կրկին կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 ֆր.։

Գոնձուած Ապահովագին 1,433,965 ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փոյթաչէն ու քարուկիր չէ քրու, կարասիներու և ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴԱՐՁՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքերու, շրջանաւորու մարմնոյ աշխարհս որ կրնան ալ ո ղեւորին։

1896ի յաւելուածին է հարիւրին 18 ուսկս. 1897ին՝ հարիւրին 18 1898ին՝ հարիւրին 18 և 1899ին՝ հարիւրին 16։

Ի կեդրոնական գրասենեակներն են ՖՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱՄՍԵՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿՍԲԻՈՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Ս Փեթերսպուրկ։

Գրասենեակ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։

Ղալաթիա, Մեծ Փողոց, Ճէլաթ խան թիւ 4։

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։

Գլխաւոր գործակալ Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ։

ՕՍՄ. ԱԶԳԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրաւունքով

Որ կը կրէ Ա. 2.14 Օգոստ. 1892 [illegible] թ. 1310)

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ Պ. Ալպերտ Սիմբնս Քէպրեան խան, Վօյվոտա փողոց թիւ 67

ԱՅԼ ՀՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ծանկերութեան կեդրոնատեղին [illegible] Սիրի եէնի խան, Գալաթիա քէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ Պոլսոյ կողմէ Պ. Գ. Զանցրի մանաւանդ [illegible] եէնի ճանի հանգիստ փոքր, Ծաղ. Նամակատան դէմը

Ներքնագործակալ Պոլսոյ կողմէ Պ. Ի. Զաւոյնս Մաղբուտճիպաշ, Զաքշլար խան, թիւ 21 194

ԹՈՄԱՍ ՍԻՒԻԼՍԸՆ

ԱՐՔԷՔԻՆ ԿԱՐԳԻՆ ՇՈՓԵՆԱՒՈՐ

Ընդդէմ Հրդեհի, Ի Գոլոյ եւ Օտարոյ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ալպանս	1069	Դօմս	1497	Կոզս	1011	Մալմօ	724	Բօգարիս	186
Ալէքսս	3607	Դանկս	2906	Կրօնտս	1695	Մարէնկս	2273	Սաքս	1113
Անճէլս	1541	Դրաս	395	Հիրս	775	Մարդէլլս	3709	Ֆիրքս	1725
Արքասաս	2377	Տիտս	4311	Հնտալիս	1581	Միրաստ	3557	Միլվիս	1193
Գասանս	1822	Տանիս	937	Հինտու	3720	Միլս	1057	Մեքրս	1200
Գաղաթնս	1204	Տուրս	2388	Հարպիս	3600	Մանչէսթէրս	1735	Քասաս	1828
Գրաֆ	1076	Տրաս	1713	Հայմէրս	595	Մուրիս	2419	Բ. Ուիլսն	1548
Գրիս	841	Ֆիրմս	504	Իտալս	2354	Նէրս	1083	Բարիս	2837
Ընդհանուր	4431	Քալս	2484	Իտանս	5540	Սիս	4100	Թուլէս	1470
Դէլս	1671	Լիտրազ	1520	Ֆիլս	1080	Սանարիս	4036	Թարգիս	487
Դալիքս	1337	Լրազ	1841	Ֆէլս	1053	Օրլեանս	1535	Սէրմին	2429
Դամէս	1244	Ֆիս	954	Քոլրին	2307	Բարէքս	1687	Վասս	1914
Դաս	1094	Ֆինլանս	1838	Քանս	1700	Բոլս	510	Վէրս	1289
Զիրաս	2726	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիսլիս	2329	Վոլիաբանս	2396
Միսէրս	1834	Ֆրանչիսաս	4582	Լէբանս	2273	Ռինալս	1663	Տէլս	1850
Դլիս	2697	Կարլիս	3060	Լիվերպուլ	1643	Ռուս	1613	Ջէրս	1200
Գոլորտաս	4235	Կրդանս	1243	Լանչէսթր	3191	Ռամէս	1789		

Թօֆիս չոգենաւերը, նաւապետ Ճէնս, ընդհանուր վարձագրով Հալէն հոս կը սպասուի ամսոյս 10ին։

Մուրոֆֆս չոգենաւերը, նաւապետ Ճէյց, ընդհանուր վարձագրով Հալէն պիտի մեկնի Պոլսոյ համար ամսոյս 11ին։

Դիմել առ գործակալ Ա. ՀԻԼՏ ԵՆԴ ՐԻՋՕ

Թիւ 23—24, Գիւլբեանգ Մեծէրի խան, Գալաթիա 377

LA PRINTEMPS

Օ ԲՐԷՆԹԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՍՏԱՆԻ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 345

Սոյն վաճառատան մէջ ամենաչափաւոր գիներով կը ծախուին Բարիզի ամէնէն գեղեցիկ նորաձեւ ապրանքներ, որոնք վերջերս բերուած են Բարիզէն։ Այս անհաւատալի աժանութեան պատճառը սա է որ Օ Բրէնդան վաճառատունը կը գոհանայ պզտիկ շահերով, այնպէս որ իր ապրանքներուն գինը այնքան դիւրագին է որքան իր ապրանքները լաւ տեսակէ են և չեն նմանիր այն ապրանքներուն, որոնք ուրիշ վաճառատուներու մէջ, իրաւ է թէ, ոչ ոչ գնով կը ծախուին, սակայն իրենց տեսակին պակասութեան ու ճաշակի մասին շատ հեռու կը մնան մեր ապրանքներէն։ Հետեւաբար Օ Բրէնդան վաճառատան մէջ շատ նպաստաւոր գիներով կը վաճառուին մետաքսեայ ամէնէն գեղեցիկ կերպասներ, նոր shakներով, մերկին նորաձեւութեամբ բրդեղէններ, fourrures այլ և այլ տեսակ գեղեցիկ ասուներ, ազնիւ գարնանային քաւիչ կամ տաւիշ մանդոներ, ամենայայտնի ձեւերով, ասղեգործուած fourrures, ժանեկազարդ մետաքսեայ միսաներ ու չլացգեստներու, մետաքսեայ պլուզներու և փողոցներու համար գեղեցիկ կոռնիֆիւրներ։

Վերջերս Բարիզէն բերել տրուած է գեղեցիկ ու վայելուչ գլխարկներու ճոխ հաւաքածոյ մը, որոնք շատ նպաստաւոր գիներով կը ծախուին։ 10—25

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՏՈՔԹԷՕՐ Ե. ԱՐԱՊԵԱՆ

Մանօր ատամնաբոյժ Բարիզի

Ի Սիրէ տը Բերա, թիւ 1

Ամէն օր կ՝ընդունէի ժամը 4էն 10 (Հ. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նոյնպես։ Գիշերակի օրերը ժամադրութեամբ։

Ադրատաց ձրի 490

ԿՐԱՆ ՄԱԿԱԶԷՆ

Բերա Մեծ Փողոց, Բասոյ Կպարա Սիրայ

Պատիւ ունինք ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան թէ ԿՐԱՆ ՄԱԿԱԶԷՆ անուն վաճառատուն մը հիմնած ենք, ուր կը ծախուին կիներու և օրերու յատուկ այլեւայլ ապրանքներ։ Այս նոր վաճառատունը ամէն առնչութիւն չունի «Պապար Անկլօ-Ֆրանսէզ» անուն վաճառատան հետ, որ միեւնոյն տեղը հաստատուած և իր բացումէն երկու տարի յետոյ գրուած էր։ ԿՐԱՆ ՄԱԿԱԶԷՆ վաճառատունը փորձառու անձի մը տնօրէնութեան յանձնուած ըլլալով ամէն կերպով պիտի կրնայ գոհացնել իր յաճախորդներուն պահանջումները։ Այս նպատակաւ զոհողութիւն մը ընելով վերջերս փորձառու անձ մը ղրկած ենք Եւրոպա՝ վերջին նորաձեւութեանց հետ ճաշակաւոր ապրանքներ գնելու համար։ Սկիզբէն ի վեր ոս սկզբունքը ընտրած ենք մեզի՝ շատ ծախել աժան ծախելու համար, որով ապրանքներուն վրայ շատ նպաստաւոր գիներ դրած ենք։ Հաճողուած ենք թէ մեր ընտիր ապրանքներուն վաճառքը և խիստ չափաւոր գիները յարգոյ հասարակութեան ուշադրութիւնը պիտի գրաւեն, որ իր նախապատուութիւնը մեր վաճառատան պիտի տայ։ Վաճառումները կանխիկ են։ Նոյ. 19 երկուշաբթի օրէն սկսեալ նորաձեւ ապրանքներու ցուցադրութիւն մը տեղի կ՝ունենայ։ 685

Ալ. ՏԻՄԱՆԴԻՏԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ԼԷ ԲՐՕՎԷՆՍ ՐԷՒԻՆԻ

LES PROVINCES RÉUNIES

ՀԱՄՏԱՏԵԱԼ ԻՊՐԻՒՔՍԷԼ

Ապահովագրական ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԸՆԴ. ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԹԻ ԶԿԱՆ ԻՒՂ

Ց յայտնի է թէ մօրթ ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձրմերաց ոչ՝ այլ օգտակար ու յարձ նշանակուած է փափկակազմ անձերու (էրկի մարդ, կին ու տղայ) [illegible] եւ կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փափաքը որ գինքերը ձեռք բերելու համար, ալեաք է որ այդ իւղը զուտ ու առաջին կարգի ըլլայ։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծիքէն ու ստորին տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին, և որոնց գործածութիւնը աւելի վնասակար է քան օգտակար։

Պ. Հօկ Թէրնէհովի մէջ ձկնարաններ ունի, ուր մօրթ ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անաղարտ անարատութեամբ, հաւանկիանաձեւ ցիներու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է որդէն և Բարիզի Իենոն ոչ Ֆաստրիան ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դուռմով մը կնքուած է։ Բոլոր նշանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վար հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարէն։ Կեղծիքէն և նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հօկի մօրթ ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։ Մեկ տէրնէ թ. Բ. Հօկ, 2 թիւ, Բասքիկլիոն Բարիզ։

ԱԶԴՈՒՄ ՄԱՔՐՈՂԱՆԵԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք տանդ նեղուկու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Եանսի նման զգուշացուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, ու փութացէք գնել։

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական ազբիւրներէն Բասդէօռան դրուելեամբ գտնուած յատակ ջուր մըն է և չատ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ ուրիշ լուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առտուն անթիթ, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ տալ վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրելու։ Գնդութիւն, գլխուցաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստոտական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ խմեն, կ՝ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուներու մէջ։

504 8—56

ՏԲԵՏ. ԼԵՅԼԱՆ Դ. ԸՆԴ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ամբողջ և Ճշգրիտ [illegible]

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Վիրջինիան	10500	Նիւֆիան	[illegible]
Ռումելեան	10500	Ինիրիան	[illegible]
Ռէպպիան	10500	Արդիան	[illegible]
Լանչաստրիան	9300	Լանչէսթրիան	[illegible]
Ֆիլատէլֆիա	9000	Գրանդիան	[illegible]
Գոլոմպիան	8000	Լէվենիան	[illegible]
Ֆորտիան	8000	Մանչուրիան	[illegible]
Գասպինեան	8000	Լիլիպեան	[illegible]
Ֆիրմինեան	3000	Լէոպեան	[illegible]
Ֆալէրնեան	3700	Մինեան	[illegible]
Վանոնեան	3700	Գրանդ	[illegible]
Ֆլամինեան	3700	Լիոնան	[illegible]
Ֆանեան	3500		

Ապրանքի ոչնչութեան, [illegible] Բարիզի [illegible] 24 ժամ [illegible]

Աւելի տեղեկութեան, [illegible] դիմել ԻՍԱՆԻՆ

Գալաթիա, քարտիկի [illegible] 600 [illegible] մեջ [illegible]

COMP RUSSI

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ԴՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒՈՐԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան Դիրքերութիւնը

Հ	26 8	Օտէսա ժամը 6ին [illegible]
Հ	27 9	Իզմիր, Բիրէ, Նեքսանդրիա [illegible] 10ին միջօրէին [illegible]
Ե	28 10	Օտէսա ժամը 6ին [illegible]
Ե	28 10	Նեքէորու, Սիւնա, Սուխում, [illegible]
Հ	29 11	Օտէսա ժամը [illegible]

ՇՈՓԵՆԱՒՈՐԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԷՅԱՆ ԵՒ ՀԱՅԱՆԻ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈՓԵՆՈՒՈՐՆԵՐ

Ուշով. 8ին Անադոլի. ուղ. Մարսիլիա [illegible] Բարիզի կամ [illegible] Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Երկրորդ 175 ֆրանք. Ճանապարհորդ [illegible] գրեն Գործակալին [illegible] Գալաթիա [illegible] Ն. Բաքէ

ՓԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵՆԱՒՈՐԻՆ

Սէր ուրբ նիւթ ունար կ՝ բանի Սիսիոյ

Ճանապարհորդներ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Իպերնիա	18900	Միլիտանիա	[illegible]
Սարտինիա	18900	Քանպանիա	[illegible]
Լուքանիա	12952	Վէրոս	[illegible]
Քամանիա	12950	Բաւիա	[illegible]
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	[illegible]
Ուսմարիա	8128	Սիրքիա	[illegible]
Էնթրարիա	8127	Սամարիա	[illegible]
Մէրսիա	7392	Ալէքսս	[illegible]
Ուրտանիա	7269	Շէրպորգ	[illegible]

Դիմել առ ՀՈՒՍ և ՍԻՍԷՐ Joly et Seager

Մէյմանէքիի խան, թիւ 6, 7, 8, [illegible] թիւ. Բասոյ Մարսիլիա փողոց 255

ՇՈՓԵՆԱՒՈՐԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԷՅԱՆ ԵՒ ՀԱՅԱՆԻ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Գալաթիա խան [illegible] ԶԱՐՍ ԵՄՍ [illegible] 196 [illegible]

Աղբատաց ՋԱՐԾԷ ՆՈՒՍՍԷՆԵԱՆ